

DiepenvEens

nr. 32 april 2015

Praalwagen bij de actie 'Zij aan zij'. Achter het stuur Rikkert van Ginkel en naast de wagen meisjes van de gymnastiekafdeling van DSC.

In deze Nieuwsbrief onder meer

- Herinner je Diepenveen
- Een huis voor en van het dorp
- 40 Jaar Peuterspeelgroep Diepenveen
- Diepenveense IJvereniging 'De Molenkolk'
- Jubileum Vrouwen van Nu
- Over Diepenveen en het Diepenveens
- Nieuwe maquette havezate Rande

Voorwoord

Wat u ongetwijfeld als eerste opvalt, is het verdwijnen van de naam 'nieuwsbrief'. Het Historisch Centrum Overijssel moedigde ons hiertoe aan, omdat onze halfjaarlijkse kroniek het niveau van een nieuwsbrief (meer geschikt voor nieuwtjes, mededelingen en vergaderagenda's) is ontstegen. We zochten al enige tijd naar een nieuwe naam, beter passend bij een historisch tijdschrift. Deze nu is "DiepenvEens" geworden. De woordspeling laat in één woord twee dingen zien: alle opgenomen gebeurtenissen vonden eens plaats in Diepenveen, de beschreven personen leefden eens in Diepenveen en alles in dit blad is daardoor dus ook echt Diepenveens. Daarmee leggen we de link tussen verleden en heden.

Dit nummer laat opnieuw meer pagina's dan gemiddeld zien, vanwege de grote stroom aan artikelen die de redactie bereikte. Vier grote artikelen vormen de

kern van deze uitgave. Ben Droste is de auteur van twee mooie verhalen die o.a. de enorme inzet van vrijwilligers in ons dorp belichten: één over het Dorpshuis n.a.v. de opening van het vernieuwde dorps huis eind vorig jaar, en één over de jubilerende IJclub. Helaas is dit artikel niet bekroond met een fraai laagje ijs deze winter op de ijsbaan. Het derde grote artikel is van de hand van Inke Mensink. Na haar geschiedschrijving over het ontstaan van het kleuteronderwijs in Diepenveen verdiept zij zich nu in de oorsprong van de peuterspeelzaal. Harry Mulder belicht de Vrouwen van Nu en toen. Zoals in het vorige nummer beloofd is er bovendien een verhaal over de maquette van Oud Rande. Harry Mulder ging op bezoek bij de maker hiervan, Tonnie Mulder. Tenslotte besteedt Lamberthe de Jong aandacht aan onze eigen streektaal: het Diepenveens. Wij wensen u veel leesplezier!

Welkom op de jaarvergadering van donderdag 9 april 2015

U bent van harte welkom op de jaarvergadering van donderdag 9 april in de Hof van Salland. Het eerste deel van deze bijeenkomst is gereserveerd voor de jaarlijkse ledenvergadering. De leden van onze vereniging ontvangen bij deze nieuwsbrief de bijbehorende stukken. De ledenvergadering begint om 20.00 uur, de zaal is open vanaf 19.30 uur. Na de sluiting van de algemene ledenvergadering, rond 20.30 uur, is iedereen welkom om te genieten van twee presentaties. Het eerste deel van het programma na de pauze is een fotopresentatie met commentaar over de **Bevrijding**

Korte Berichten

→ Auteursavond

De laatste tijd is er aan ingezonden artikelen geen gebrek, maar regeren is vooruitzien. Daarom zijn we als redactie van plan om in de zomer een auteursavond te organiseren. Doel van deze avond, waarop we een docent van het Historisch Centrum Overijssel een inleiding laten houden over 'historisch schrijven', is om zowel bestaande als aanstaande auteurs te enthousiasmeren voor het schrijven voor de Historische Vereniging. De ons bekende auteurs zullen we zelf uitnodigen, maar als u belangstelling hebt om in de toekomst ook een verhaal te schrijven over een historisch onderwerp, dan bent u van harte welkom! Mail dan even naar rudi.steenbruggen@home.nl

→ Contributie

De contributie van de Historische Vereniging Dorp Diepenveen (€11,50) zal omstreeks 10 april 2015 geïncasseerd worden.

De leden die geen machtiging hebben afgegeven, hebben per brief een verzoek ontvangen tot betaling van de contributie. Daarbij is een machtigingsformulier gevoegd, die u kunt invullen en opsturen aan de penningmeester. Het bestuur streeft ernaar om de

van Deventer en omgeving. Deze presentatie wordt verzorgd door Het Gilde Deventer.

Daarna volgt een presentatie van Henk Koopman over de **V1 (vergeldingswapens)- lanceerinrichtingen** die in de omgeving van Diepenveen stonden. De Historische Vereniging Diepenveen is blij dat we met deze lezingen onze bijdrage kunnen leveren aan de viering van het jubileumjaar van de Bevrijding van Nederland, waarbij wij ook willen stilstaan bij het leed dat die oorlog heeft veroorzaakt.

→ Herinner je Diepenveen

Geschiedenis ontrolt zich ook steeds meer op de diverse digitale platformen. Zo heeft Wim de Weerd, in navolging van Herinner je Deventer, op Facebook de pagina Herinner je Diepenveen geopend: www.facebook.com/Herinner.je.Diepenveen Allerlei leuke weetjes over de Diepenveense geschiedenis worden hier afgewisseld met fraai fotomateriaal.

contributie geheel per machtiging te mogen innen. We zitten nu op ruim 70% incasso. Voor degene die de machtiging al heeft opgestuurd: dank. Mocht u geen machtiging meer hebben, dan kunt u er één aanvragen bij de penningmeester. Via de website van de Historische vereniging, via de contactpagina, is de machtigingsbrief ook te downloaden.

Met vriendelijke groet, Jan Harmelink, Penningmeester/ledenadministratie, j.harmelink@xs4all.nl

Periodiek van de Historische Vereniging Diepenveen Dorp en Omgeving, opgericht november 1998. ISSN 1569-7878. Verschijnt tweemaal per jaar. • **Contributie:** € 11,50 per gezin per kalenderjaar • **Bestuur:** Tom Masselink (voorzitter), Hans van de Poel (secretaris), Jan Harmelink (penningmeester), Wilbert Derksen (interviewgroep), Jan van Ginkel (verzamelgroep), Leo Hattink, Harry Mulder (fotografie), Jan Nieuwenhuis (foto-onderzoekgroep), Joop Overmaat (foto-archiefgroep), Annie de Ruiter-Vossebelt, Ben Droste (pr-groep). • **Correspondentieadres:** Hans van de Poel, Wetermansweg 15, 7431 RC Diepenveen • **E-Mail:** info@historischeverenigingdiepenveen.nl • **Website:** www.historischeverenigingdiepenveen.nl • **Verzamelaadres historische artikelen en foto's:** Jan van Ginkel, Dorpsstraat 2, 7431 CK Diepenveen • **Expositie- en werkruimte:** In de vitrine van de Openbare Bibliotheek in Diepenveen (Burgemeester Crommelinlaan 1, 7431 HC Diepenveen) worden wisselende collecties historisch materiaal geëxposeerd. Contactpersonen Gerry Berends-Kelder en Theo Hoetink. Op dinsdagmiddag is van 14.30 tot 16.00 uur de fotoarchiefgroep (FAG) in de bibliotheek aanwezig • **Redactie, PR-groep:** Ben Droste, Dieneke Nijenhuis (tekstredactie), Ap Smeenk, Gea Zieverink (vormgeving), Rudi Steenbruggen (eindredactie) • **Illustraties:** Harry Mulder (nieuwe foto's) en FAG (fotoarchiefgroep), tenzij anders vermeld • **Druk:** De Kroon, Olst • © Historische Vereniging Diepenveen Dorp en Omgeving

Een huis voor en van het dorp

Ben Droste

Sinds 3 november 2014 beschikt Diepenveen over een dorps huis dat het predikaat 'kulturhus' gekregen heeft. Dat is mooi, maar in het geval van Diepenveen betekent dit niet meer en niet minder dan dat het dorps huis een geslaagde verbouwing heeft ondergaan. Het eerste dorps huis hier ter plekke beantwoordde immers exact aan de definitie van het kulturhus die in de etherische kolommen van Wikipedia te vinden is: 'een combinatie van verschillende voorzieningen in één of meerdere gebouwen waarin samenwerking de sleutel is'. Wikipedia tekent daarbij aan, dat niet alleen de naam maar ook het idee afkomstig is uit Scandinavië. Dat valt te nog bezien. We gaan terug naar de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw. Plaats van handeling Diepenveen.

→ Een dorp zonder dorps huis is een woning zonder woonkamer

Op 17 augustus 1957 kreeg de gemeente Diepenveen een nieuwe burgemeester: Mr. Samuel Crommelin. "Ik kom naar Diepenveen om er te werken en niet om er stil te zitten", zei hij toen hij voet over de drempel zette. De foto hiernaast toont de man zoals getuigen uit die tijd hem omschrijven: iemand die weet wat hij waard is en dat ook waar wil maken, werklustig, een doorzetter, met een open oog voor obstakels en kansen. Voor een plattelandsgemeente die toen al moest vrezen voor zijn zelfstandigheid een lot uit de loterij. Zoals een goed bestuurder betaamt, ging hij voortvarend op zoek naar de zaken die zijn aandacht verdienden.

Uit het archief van de Historische Vereniging werd recent een handgeschreven notitie met de titel 'Het (eerste) begin' opgediept. Daarin schetst Crommelin kort en bondig de ontstaansgeschiedenis van het eerste dorps huis in Diepenveen. Het volgende citaat verwijst naar zijn eigen inbreng tijdens een eerste

Het nieuwe front van het dorps huis Hof van Salland.

Foto genomen bij de inauguratie van burgemeester mr Samuel Crommelin op 16 augustus 1957. Links loco-burgemeester wethouder G.J. Kolkman

bijeenkomst op 28 november 1958 met vertegenwoordigers van alle verenigingen, bedoeld om te peilen of zij zich echt in willen zetten voor het realiseren van een dorps huis.

Mijn inleiding behelsde de volgende elementen:

Een dorps huis is een levensbehoefte voor het dorp. Het nog bloeiende verenigingsleven zal gaan afkalven en tenslotte doodbloeden als er geen betere accommodatie komt. Het dorp wordt dan een dood aanhangsel van de stad. Gymzaal is dringend noodzakelijk.

Als men vraagt waar moet het geld vandaan komen, zeg ik: dat zullen we wel zien. Eerst moet het enthousiasme er zijn, enthousiasme is een toverstaf. Als men wil komt het geld er ook.

Uit de context blijkt dat Crommelin zelf die toverstaf hanteert, hij is met zijn enthousiasme de gangmaker. Hij heeft de voorzitters van enkele belangrijke verenigingen in het dorp opgepord om de anderen bij een eerste overleg te betrekken. Hij heeft daarnaast een provinciale vertegenwoordiger van het ministerie dat de bouw goeddeels zal moeten financieren uitgenodigd voor deze samenscholing, want hij gelooft niet in sprookjes: als de dorps gemeenschap op zijn handen blijft zitten, komt er geen steun van hogerhand en dus geen dorps huis.

In de kantlijn van deze notitie schrijft hij: *Motto eerste acties 'De een voor de ander, de ander voor de één en zo: door allen voor allen tesaam'*. Uit andere stukken blijkt dat dit meer is dan de slimme taal van een onderhandelaar. Crommelin is er heilig van overtuigd dat een dorps huis niet alleen vóór het dorp maar ook ván het dorp moet zijn. Enkele jaren later zal dit worden vastgelegd in de stichtingsakte: de dorps gemeenschap bestuurt via haar talrijke verenigingen haar eigen dorps huis, haar eigen kulturhus dus.

→ Alle hens aan dek

Crommelin had de klok horen luiden en hij wist óók waar de klepel hing. In Den Haag had hij als sous-chef van het kabinet van de burgemeester dicht bij het landelijke bestuursvuur gezeten. Op die vergadering van 28 november 1958 had hij de provinciale zetbaas van het verantwoordelijke ministerie laten zien dat het dorp een dorps huis wilde, nu moest het dorp als eerste een duit in het zakje doen, wilde Den Haag over de brug komen.

Om het idee een adres en een gezicht te geven moest het om te beginnen juridisch vervalpt worden in een bij de notaris getekende oprichtingsakte en geconcretiseerd in een ontwerptekening van het gewenste gebouw. De verenigingen werden opnieuw opgetrommeld om een voorbereidingscommissie te formeren. Op 19 december 1958 - nog geen maand na de eerste samenscholing - stonden de namen op papier: Leo Aalberts (penningmeester), Derk Brilleman, Hermanus Brinkers, mr Samuel Crommelin (voorzitter), Dick van der Kaa, Serris Knippenberg (secretaris), Gerritjen Leeffers-Keurhorst en Jan Nieuwenhuis. Als financieel adviseur werd Chr. van de Mandele toegevoegd.

In de woorden van Crommelin volgde er nu 'een jaar van bezinning', waarbij café Kleinbussink op de hoek van de Kerkstraat en de Dorpsstraat als plaats van samenkomst diende. De uitkomsten werden vastgelegd in de oprichtingsakte waar voorzitter Crommelin - gemachtigd door de overige voortrekkers die nu met zijn allen tot het bestuur toetraden - op 11 juni 1960 bij notaris Nanninga zijn handtekening onder zette. Een opmerkelijk detail: blijkbaar had men de agrarische sector van de dorpsgemeenschap gemist, want in het eerste bestuur van de 'Stichting Dorps huis Diepenveen' kreeg nu ook landbouwer Herman Boschloo zitting.

Intussen had architect D. Reitsma een basisontwerp voor het gebouw ingeleverd. Dat voorzag in een grote zaal (met een podium en daaronder een handenarbeidlokaal) voor gymnastieklessen en allerlei uitvoeringen, de bijbehorende kleedkamers en wasgelegenheden, een ruime foyer die voor ontmoeting en recepties kon dienen, een bibliotheekruimte, twee kleinere zalen voor allerlei activiteiten en een keuken-buffet; verder uiteraard een garderobe, toiletten en bergruimtes.

Nu was het moment aangebroken om de gemeenschap als geheel te mobiliseren. Het stichtingsbestuur organiseerde een grote manifestatie op 23 en 24 juni 1960. De jeugd van de Diepenveense sportclub formeerde zich in de uitroep 'Wij willen een dorps huis',

Crommelin, voorzitter van de Stichting Dorps huis Diepenveen, spreekt bij de actie 'Diepenveens manifest' op 23 juni 1960 de menigte toe. Tekening Monique de Groot

de middenstand organiseerde een tentoonstelling, er werd een militaire taptoe gehouden en het feest werd afgesloten met een vuurwerk dat tot slot de woorden 'Het kump er' in de lucht schreef.

→ De eensgezindheid op de proef gesteld

Deze manifestatie was het sein voor de eerste inzamelingsactie die de naam 'Letteractie' kreeg. De circulaire lagen klaar voor verzending toen het bericht kwam dat de ledenvergadering van DSC (Diepenveense Sport Club) besloten had om zijn medewerking aan de dorps huisplannen te staken. Het ondenkbare was gebeurd: een hechte gemeenschap dreigde verdeeld te raken rond een plan dat beoogde haar bij elkaar te houden. Dit besluit werd gemotiveerd met twee argumenten: de multifunctionele grote zaal zou te weinig beschikbaar zijn voor de sportclub en de huurprijs zou wel eens te hoog kunnen uitvallen. Grote consternatie alom. Ook in het bestuur van de sportclub zelf, want haar voorzitter Serris Knippenberg had zich als lid van de voorbereidingscommissie en vervolgens als secretaris van de Stichting Dorps huis Diepenveen het vuur uit zijn sloffen gelopen om dat doel te bereiken. Een haastig belegd beraad met DSC leek de lucht te klaren. Het bestuur van de sportclub

Bord bij de oude openbare lagere school aan de Dorpsstraat met thermometer voor de actie 'Zij aan zij op 29 mei'.

toonde zich met betrekking tot de beschikbaarheid van de grote zaal tevreden met een wijziging in het bouwplan, zag in dat de kwestie van de huurprijs pas in een latere fase aan de orde gesteld kon worden en beloofde de ledenvergadering opnieuw bijeen te roepen om de zaak nog eens te bezien. In de voorbereiding en uitvoering van de manifestatie 'Wij willen een dorps huis', die kort daarna plaats vond, had DSC een groot aandeel. Op 7 oktober van dat jaar 1960 kwam totaal onverwacht een schriftelijke mededeling van het bestuur van de sportclub dat het omwille van de vrede in eigen gederen moest afzien van een extra ledenvergadering. Als klap op de vuurpijl kondigde het cluborgaan van DSC in november een actie aan voor een eigen sportaccommodatie. Het bestuur van de Stichting Dorps huis Diepenveen - onder leiding van de verbinder Crommelin - constateerde verslagen dat de verbinding verbroken was. Tijdens een emotionele vergadering met vertegenwoordigers van zeventien verenigingen op 6 december 1960 schetste Crommelin uitvoerig de gang van zaken en verzekerde dat het bestuur verder zou werken aan de plannen voor een dorps huis, maar met een nieuwe voorzitter. Vanwege de eensgezindheid over het belang van een dorps huis voor de hele gemeenschap had hij zich - tegen zijn aanvankelijk inzicht in - laten overhalen om de functie van voorzitter op zich te nemen. Als burgemeester diende hij echter boven de partijen te staan en dus mocht hij in dit conflict geen partij kiezen. "Verrassende en overrompelende mededelingen", schreef de Deventer Courant terecht. Crommelin besloot zijn toespraak aldus: *Moge het zo zijn - en in mijn hart draag ik daarvan de overtuiging - dat weldra óf over langere tijd de positieve krachten uit de stellig aanwezige gemeenschapszin iets schoons zullen doen kristalliseren, iets waarvan wij de contouren nu nog niet vermogen te zien.*

Berichten in de Deventer Courant uit die periode meldden dat Serris Knippenberg, voorzitter DSC, zich noodgedwongen terugtrok uit het bestuur van de Stichting Dorps huis Diepenveen. Met moeite werd hij overreed om voorzitter van het DSC-bestuur te blijven. In 1962 was voor hem en nog twee bestuursleden de maat echter vol. Een huis aan huis collecte ten behoeve van een eigen sportzaal voor DSC had nogal wat beroering gewekt. Verder werd bij een overleg met B en W over de kans op subsidie van de gemeente en de provincie als voorwaarde gesteld dat er bij een onderzoek naar de behoeften aan ruimten bij alle verenigingen ook nagevraagd zou worden of samengaan van de sportclub en de Stichting Dorps huis Diepenveen naar hun idee uitgesloten was. Toen dit onderzoek door de Stichting Overijssel ter hand werd genomen en alle verenigingen een enquêteformulier ontvingen, bleek de meerderheid van het DSC-bestuur gekant tegen deelname. Een minderheid van drie, waaronder Knippenberg, kondigde daarop zijn aftreden aan.

Eind 1962 rapporteerde de Stichting Overijssel zijn bevindingen. Het onderzoek wees uit dat het verenigingsleven in Diepenveen-dorp dringend behoefte had aan meer en betere ruimtelijke voorzieningen, maar dat een aparte sportaccommodatie voorlopig financieel onhaalbaar was. Een van de aanbevelingen luidde: houdt bij de bouw van een dorps huis rekening met de mogelijkheid om er later alsnog een afzonderlijke sportzaal aan toe te voegen. In feite liep het onderzoek uit op een intensieve maar mislukte bemiddelingspoging tussen DSC en het bestuur van de Stichting Dorps huis Diepenveen.

Het verdere verloop is door het ontbreken van documentatie niet exact vast te stellen. Een kort maar juichend berichtje op blad 16 van een plakboek dat werd samengesteld door Henk Brilleman - neef van Derk Brilleman, een bestuurslid van het eerste uur - biedt de verrassende ontknoping. Mei 1965 melden de besturen van de Stichting Dorps huis Diepenveen en DSC dat tot hun vreugde de problemen zijn opgelost en dat de sportclub weer vertegenwoordigd is in het bestuur van de sportclub. Nog net op tijd om de krachten te bundelen voor de grote financiële actie aan het eind van die maand gaat er zand over een grijs intermezzo. Burgemeester Samuel Crommelin zal een zucht van verlichting geslaakt hebben, en heel het dorp Diepenveen mét hem.

Praalwagen bij de actie 'Zij aan zij'. Achter het stuur Rikkert van Ginckel en naast de wagen meisjes van de gymnastiekafdeling van DSC.

→ Zij aan zij op zaterdag 29 mei

Al in 1961 had de gemeenteraad in beginsel besloten dat, zogauw de nieuwe school er stond, de stichting dorpshuis kon beschikken over het gebouw en de bijbehorende grond van de verouderde openbare school aan de Dorpsstraat. In 1963 werd de oude school door de inspectie afgekeurd en ontving de gemeente de urgentieverklaring voor de bouw van een nieuwe. In 1964 kwam de rijksgoedkeuring voor de nieuwe school binnen, plus de toezegging dat men eind 1965 de goedkeuring voor het dorpshuis mocht verwachten.

Nu kwam de laatste horde: het eeuwige slijk. Crommelin had het van meet af aan geweten en gezegd: een dorpshuis krijg je niet zonder meer cadeau, de dorpsgemeenschap moet er hard aan trekken en ze moet er zelf ook geld in steken. Het ministerie van CRM (Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk) had intussen die eigen bijdrage op vijftienduizend gulden gesteld. De stichting had in de afgelopen jaren al zo'n tienduizend gulden ingezameld. Er was dus nog vijftienduizend nodig; omgerekend gemiddeld twintig gulden per gezin, voor die tijd geen klein geld. Besloten werd die slag in één dag te slaan. De actie 'Zij aan zij op zaterdag 29 mei' wordt de triomfantelijke finale van de inspanningen om het beoogde dorpshuis tot het huis van het dorp te maken. De warming up vindt de dag te voren plaats: Sempre Crescendo maakt een muzikale rondgang, gevolgd door een praalwagen die de (herwonnen) eensgezindheid van de bevolking uitdraagt en geflankeerd door junioren van DSC die een schriftelijke aansporing in alle brievenbussen stoppen. Bij de school aan de Dorpsstraat is een groot bord geplaatst met daarop het motto van de actie, de plattegrond van het beoogde dorpshuis en een thermometer waarmee de stand van zaken zal worden bijgehouden. Die zaterdag 29 mei 1965 raakte de dorpsgemeenschap in een gulle

roes. Om precies één minuut voor vieren - aldus een ongedateerd krantenknipsel - werd het streefbedrag van vijftienduizend gulden bereikt. Aan het eind van de dag bleek de thermometer te klein van stuk: er was een bedrag van f 16.455,- ingezameld.

→ De daad bij het woord gevoegd

In december 1964 was de bouw van een nieuwe openbare school ter vervanging van de school aan de Dorpsstraat gestart, de dorpsgemeenschap keek de muren uit de grond. Het jaar 1965 werd het jaar van de zwaarwegende laatste loodjes. De bouwtekening werd bijgewerkt met behulp van het Koninklijk Nederlands Gymnastiekverbond en de Inspectie van de lichamelijke opvoeding bij het lager onderwijs. Het financiële plaatje werd afgerond in overleg met de gemeente, de Centrale Plattelands Bibliotheken Overijssel en een combinatie van plaatselijke aannemers. Het betrokken ministerie van CRM werd ervan overtuigd dat de plannen zijn goedkeuring verdienen. En toen zag men uit naar de instemming van de landelijke rekenmeester die het laatste woord had. Die ontstak in november 1965 het groene licht met de toekenning van een rijkssubsidie.

Na acht lange jaren van intensief overleg tussen Jan en Alleman konden er nu spijkers met koppen geslagen worden. Nog datzelfde jaar besloot de gemeenteraad eenstemmig: de Stichting Dorpshuis Diepenveen kan over een subsidie van f 133.740,- beschikken, voor het symbolische bedrag van f 10,- per jaar krijgt

Openbare lagere school aan de Dorpsstraat

zij het terrein plus opstallen van de oude school in erfpacht en de gemeente betaalt voor het gebruik van de gymnastiekaccommodatie door de lagere scholen f 20.500,- jaarlijks. Dit besluit werd per omgaande door Gedeputeerde Staten goedgekeurd. De Centrale Plattelands Bibliotheken Overijssel kocht zich in met een bedrag ineens van f 55.000,- voor dertig jaar huur van de bibliotheek-leeszaal. Intussen had de combinatie van lokale aannemers alles nog eens goed nagerekend en geconstateerd dat ze niet uitkwamen met de voorgelegde prijsberekening. Hun voorstel was om alle luxe te schrappen maar beslist niet te bezuinigen op het gebouw zelf: een te krappe jas is moeilijk te vermaken, opsmuk kun je later ook nog wel aanbrengen. Dat voorstel werd overgenomen en begin februari 1966 werd de opdracht verstrekt. Aan het eind van diezelfde maand februari werd de sloop van het oude schoolgebouw aangepakt. Wat de bouw van het dorpshuis betreft kan worden volstaan met de constatering dat zij geheel volgens plan en naar ieders wens verliep. Nog tijdens de bouw werd onder het motto 'Nog eenmaal zij aan zij' opnieuw een huis aan huis actie gehouden voor de verlichting en de aankleding van het toneel. De opbrengst bedroeg f 4.700,- aan contanten plus f 900,- aan toezeggingen in natura. Het totaal van de geldelijke bijdragen van het dorp bereikte daarmee het bedrag van ruim f 35.000,-. De bouw was intussen ver genoeg gevorderd om op de gevel een 'sluitsteen' aan te brengen ter herinnering aan deze inzet van de

Het eerste dorpshuis, gereed gekomen in 1967

Afbraak oude school aan de Dorpsstraat.

dorpsbevolking. Aan mevrouw Crommelin was op 17 september 1966 de eer om deze sluitsteen met het opschrift 'Zij aan zij' in te metselen. Ook op de inmiddels vernieuwde gevel is dit bewijs van goed gedrag nog steeds aanwezig.

Op 1 maart 1967 werd het dorpshuis officieus in gebruik genomen, er was met groot ongeduld op gewacht. Een maand later wordt Jonkheer O. Nispren tot Pannerden, Commissaris der Koningin in Overijssel, door de muziekvereniging Sempre Crescendo en de Landelijke Rijvereniging in een feestelijke optocht naar het door hem te openen dorpshuis begeleid. De grote zaal zit tjokvol met honderden genodigden. Buiten wordt hij opgewacht door burgemeester mr S. Crommelin en de secretaris van het stichtingsbestuur Han Bonhof, beiden vergezeld van hun echtgenote. Binnengekomen verwelkomt Crommelin alle aanwezigen en geeft vervolgens de hoge gast als eerste het woord. Die blijkt goed geïnformeerd en besluit zijn schets van de voorgeschiedenis met de woorden: "Wat met strijd en inspanning verworven wordt, is veelal dierbaarder dan gemakkelijk verworven goed". Daarna verricht hij de officiële opening door met het toneelkoord, versierd met linten in de gemeentelijke kleuren zwart en geel, het gordijn voor het toneel open te trekken. Vervolgens wordt het gezelschap getraceerd op het eerste deel van de revue die de gezamenlijke verenigingen 's avonds aan de bevolking zullen presenteren. Dan is het woord weer aan Crommelin, nu in zijn hoedanigheid van voorzitter van het stichtingsbestuur. Zoals van hem te verwachten benut hij zijn spreektijd vooral om de inzet van de hele gemeenschap en de teamgeest in het bestuur te onderstrepen. Vele sprekers later nodigt hij de aanwezigen uit voor een door het gemeentebestuur aangeboden receptie.

Mevrouw Crommelin metselt de sluitsteen met het opschrift 'Zij aan zij' in de voorgevel van het dorps huis. Links van haar de heer E.J. Paalman en rechts de heer D. Brilleman.

Die avond is het huis van het dorp gereserveerd voor de hele dorpsgemeenschap. Een fors deel daarvan is gerekruteerd voor de feestelijke revue waarop de bezoekers vergast worden. Ook dorpsbewoner Crommelin is uiteraard aanwezig. Op een niet te traceren dag in 1965 heeft hij de voorzittershamer van het stichtingsbestuur weer ter hand genomen, met de waarschuwing dat hij in deze functie niet als burgemeester maar als burger beschouwd moet worden en met de verzekering dat hij zal aftreden op de dag dat het dorps huis geopend wordt. Een man een man een woord een woord. Hij maakt van die gelegenheid gebruik om publiekelijk zijn aftreden als voorzitter van het stichtingsbestuur bekend te maken. Hij draagt de hamer over aan Han Bonhof en met enige aarzeling - want hij weet dat Crommelin wars is van huldeblijken - biedt de nieuwe voorzitter zijn voorganger het erevoorzitterschap en de verzilverde sleutel van de oude school aan.

→ Een welkome nabrand

Natuurlijk had de Diepenveense Sport Club een punt toen zij in 1960 stelde dat de sporters krap aan hun trekken zouden komen met een zaal die ook voor allerlei andere activiteiten beschikbaar moest zijn. De partijen die toen ontstonden verschilden niet van mening over de wenselijkheid maar over de financiële haalbaarheid van een aparte sportzaal. Zoals reeds vermeld had de Stichting Overijssel - bemiddelaar in het conflict dat

was opgelaaid - dat punt van DSC gehonoreerd met de aanbeveling, om bij de bouw van het dorps huis rekening te houden met de mogelijkheid er later alsnog een afzonderlijke sportzaal aan te bouwen. Het stichtingsbestuur had dat goed in zijn oren geknoopt. In 1972, vijf jaar na de opening van het dorps huis, vond men de tijd rijp voor een goed gesprek op het gemeentehuis. Het college van B en W zag wel mogelijkheden en eind december van dat jaar ging ook de gemeenteraad overstag. Het grote geld kwam van boven maar voor de bijkomende kosten moest de Stichting Dorps huis Diepenveen twintigduizend gulden op tafel leggen. Voorjaar 1973 werd de eerste paal geslagen en op 7 april gingen leden van alle verenigingen op stap om de dorpsbewoners een intekenbiljet voor de 'Aktie sportzaal' te overhandigen. Zo werd ook de sportzaal deel van het huis vóór en ván het dorp. Een tevreden burgemeester Crommelin zette 29 mei 1973 namens de raad zijn handtekening onder de huurovereenkomst waarin het gebruik van de nieuwe voorziening door de lagere scholen en sportclub tot in de puntjes geregeld was.

NB Dit artikel is met name gebaseerd op de documentatiemap die Henk Brilleman samenstelde. Verder werden Henk Kastelein en Martin Brilleman geïnterviewd.

De sportzaal die in 1973 werd toegevoegd aan het dorps huis

40 Jaar Peuterspeelgroep Diepenveen*

Inke Mensink

September 2014 bestond de peuterspeelzaal in Diepenveen 40 jaar. Een jubileum dat ongemerkt voorbij ging. Wij vinden een peuterspeelzaal nu een vanzelfsprekende en noodzakelijke voorziening, maar in 1974 waren er voorstanders maar ook felle tegenstanders. Toenmalig burgemeester Crommelin en vele anderen vonden dat peuters thuis opgevangen en begeleid moesten worden door hun natuurlijke opvoeder, de moeder. Dat de gezinnen kleiner werden, het verkeer drukker en het ongestoord op straat spelen in het dorp Diepenveen niet vanzelfsprekend was, o.a. door het beleid van de gemeente om geen trottoirs aan te leggen (of slechts aan één kant), om de door de burgemeester gewenste landelijke uitstraling van het dorp te behouden, vonden zij geen steekhoudende argumenten. Kinderen hoorden thuis.

Er was in de gemeente Diepenveen in 1973 wel al een - niet gesubsidieerde - peuterspeelzaal in het dorp Schalkhaar. Toen onze dorpsgenote Gerry Berends daar solliciteerde als leidster werd haar gevraagd waarom ze zelf geen peuterspeelzaal oprichtte in het dorp Diepenveen. Dat was niet aan dovemansoren gezegd. Zij verzamelde enkele enthousiaste jonge ouders om zich heen die aan de slag gingen met voorbereidingen daarvoor. Het bestuur van de peuterspeelzaal Schalkhaar bood aan om te helpen bij de aanvraag om mee te doen met de collecte van het Nationaal Jeugdfonds (bekend als Jantje Beton) en met de organisatie daarvan. In de herfst van 1973 vond deze collecte voor het eerst plaats in Diepenveen dorp. Opbrengst f 873,50,-, waarvan 50%, te weten f 436,75,- voor de peuterspeelzaal in oprichting.

→ Voorbereidingen

Er ontstaat een werkgroep tot het oprichten van een peuterspeelzaal in Diepenveen dorp. De wijkverpleegkundige, zuster Kanis, en de heer Meulenkamp, maatschappelijk werker, verklaren zich bereid om als adviseur op te treden. Werkgroepleden bezoeken peuterspeelzalen in de omliggende dorpen, om zich te oriënteren en er wordt gezocht naar ruimte in het dorp voor de peuterspeelzaal. Op 21 Maart 1974 was er een eerste contactbijeenkomst in het Groene Kruis gebouw. Via zuster Kanis was de mogelijkheid ontstaan om in de "Notenhof", het gebouw van de Nederlands Hervormde kerk aan de Dorpsstraat, een ruimte te huren voor de peuterspeelzaal. Een week later werd

de ruimte bekeken en viel het besluit de peuterspeelzaal daar te vestigen. Wekelijks kwam men daarna bij elkaar, want er was veel te regelen.

De eerste contactbijeenkomst voor ouders en belangstellenden werd op 16 mei 1974 gehouden. Er was een 20-tal aanwezigen. Ook de gemeente werd daarvoor uitgenodigd. "Beslist niet op ingaan!" schrijft burgemeester Crommelin in de kantlijn van de uitnodiging. Aan de initiatiefnemers laten B&W per brief weten verhinderd te zijn om te komen. Het verzoek om subsidiëring van de peuterspeelzaal wordt afgewezen met de volgende argumentatie:

"dat het onjuist is, dat het Rijk door subsidiëring van opleidingen terzake, de oprichting van peuterspeelzalen stimuleert, zonder daaruit de consequenties te trekken. Door deze handelswijze wordt een probleem geschapen, dat aan de gemeenten wordt gepresenteerd, die niet in staat zijn het tot een wezenlijke oplossing te brengen. Bovendien zal iedere - noodwendig te kort schietende - financiële handreiking van de gemeente het moment waarop op rijksniveau het belang zal worden gehonoreerd, slechts vertragen".

Aan het Ministerie van Cultuur Recreatie en Maatschappelijk Werk en aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten schrijft de gemeente Diepenveen dat subsidiëring van peuterspeelzalen haars inziens landelijk geregeld moet worden.

Ondanks de weigering van gemeentelijke subsidie gaat de werkgroep verder met haar werk. Het bestuur meldt zich aan als lid van de Werkgemeenschap Kindercentra Nederland. Men wordt voorlopig aspirant-lid, want een lidmaatschap is alleen mogelijk voor stichtingen of verenigingen.

Ook om voor eventuele inrichtingssubsidie van het Provinciaal Opbouworgaan in aanmerking te komen moet men een stichting zijn. Bovendien is dat wenselijk, omdat anders de bestuursleden persoonlijk verantwoordelijk zijn, zo wordt in de bestuursvergadering van 9 mei 1974 opgemerkt. Er wordt contact opgenomen met het Koningin Juliana Fonds voor een start subsidie en ook met het Nationaal Jeugdfonds voor een mogelijke subsidie. De eerste week van juni waren de inschrijvingsdagen voor de peutergroep. Er werden 25 peuters aangemeld.

Helemaal nutteloos is de peuterspeelzaal in gemeentelijke ogen toch ook weer niet, blijkt uit het feit dat B&W aan het bestuur laat weten dat "indien een peuter op sociaal-medische indicatie in een peuterspeelzaal wordt geplaatst en ouders de kosten daarvan niet kunnen dragen, een beroep op de Algemene Bijstandswet gedaan kan worden". Ook geeft de gemeente toestemming om op 15 juni een inzamelingsactie van speelgoed te houden in het dorp. Bestuursleden, aspirant-leidsters en enthousiaste ouders knappen het speelgoed op. Ook kwam er een gift in de vorm van oranje vloertegels van het bedrijf Heuga, dit ter gelegenheid van hun 50-jarig bestaan. De oude vloerbedekking van het zaaltje in de "Notenhof" werd op een avond verwijderd door bestuur, ouders en leidsters en de volgende dag legden zij de nieuwe, vrolijk gekleurde tegels. Besloten werd om in september 1974 te starten met de peuterspeelzaal in Diepenveen dorp. De aspirant-leidsters, Gerry Berends, Renée v.d. Sluijs, Martha Boogaard en Ineke Schöer (bevoegde kleuterleidsters) gaan een oriënteringscursus voor peuterspeelzaalwerk van vier lessen volgen.

→ Opening van de peuterspeelzaal

31 Augustus 1974 wordt de peuterspeelzaal geopend. In een krantenartikel staat hierover "Talrijke belangstellenden waren aanwezig om de lokaliteit te bekijken en hetgeen bestuur en ouders aan werk hadden verzet te bewonderen. Onder deze belangstellenden waren vertegenwoordigers van andere peuterspeelzalen, Groene Kruis, de landelijke vereniging voor dit werk "WKN" en buurthuiswerk Deventer". Teleurstellend voor het bestuur was dat het

gemeentebestuur van Diepenveen het liet afweten. Van die zijde werd vernomen dat men niet aanwezig zou zijn, zich stellend op het standpunt, dat peuterspeelzalen bedoeld zijn om moeders van hun taak te verlichten en men van gemeentewege hieraan geen enkele steun - dus ook geen financiële - kan verlenen. Dat er van officiële zijde geen medewerking komt, resulteert in nog een handicap. Men moet deze ruimte delen met andere groepen, zodat de leidsters genoodzaakt worden alle speelgoed en meubilair regelmatig weg te ruimen, hetgeen een duidelijke verzwarende van hun taak betekent. De weg van de initiatiefnemers is niet over rozen gegaan, maar de vier leidsters - allen gediplomeerd kleuterleidster - kunnen in een gezellige ruimte vier ochtenden in de week bijna dertig kinderen een speeloctend bieden, waarmee deze peuters niet alleen frisse ideeën opdoen wat spelen betreft, maar ook een stapje op weg gaan naar 'leren samen doen en samen spelen'.

→ Regels en regelmaat

Het inschrijfgeld voor de peuterspeelzaal bedraagt f 5,- en de vaste kosten zijn f 30,- per maand. In december hoeft maar f 15,- betaald te worden en in juli en augustus niks. Indien twee kinderen uit één gezin de peuterspeelzaal bezoeken zijn de kosten f 50,- per maand en in december f 25,-. De leidsters krijgen f 2,50 per gewerkt uur betaald, de hulpleidsters ontvangen de helft hiervan. Dit verschil in beloning vervalt in 1977.

Peuters van 2 ½ tot 4 jaar kunnen deelnemen aan de speelgroep. Elke ochtend heeft hetzelfde stramien. Er wordt met een vast ritueel afscheid genomen van de ouders, dan volgt een kringgesprek en vervolgens gaan de peuters vrij spelen. Er is een poppenhoek en later ook een bouwhoek en er is een glijbaan. Dan volgt een pauze waarin roosvicee genuttigd wordt en een gezonde koek. Daarna wordt een werkje (tekenen, kleuren, knutselen) gemaakt aan de hoge tafels, ge-

zongen of weer vrij gespeeld. Als de peuters naar huis zijn, bergen de leidsters, ouders en/of bestuursleden het speelgoed, inclusief de glijbaan, weer op in de kelder en werd er schoongemaakt, zodat volwassenen 's avonds weer van dezelfde ruimte gebruik kunnen maken.

In november wordt weer gecollecteerd voor Jantje Beton. De collectanten worden uitgenodigd om een kijkje te komen nemen op de peuterspeelzaal en de kast te bewonderen die van het collectegeld gekocht is. Op 10 December 1974 wordt de Stichting Peuterspeelgroep (deze omschrijving heeft de voorkeur van de notaris) Diepenveen opgericht ten kantore van notaris J.Th. Smalbraak te Deventer.

Zo loopt een veel bewogen jaar ten einde.

→ Huisvestings perikelen

1975 is een iets rustiger jaar voor bestuur en medewerkers van de peuterspeelzaal. Men krijgt een rijkssubsidie van f 2.500,- per jaar op basis van de Interim Rijksbijdrage regeling Peuterspeelzalen en er wordt ook weer meegedaan met de collecte van Jantje Beton. Er worden plannen gemaakt voor een verbouw van de 'Notenhof'. Tijdens de eerste, kleine verbouwing, kan de peuterspeelzaal terecht in het bovenzaaltje van de Nederlands Hervormde Kerk. Het dorpshuis huisvest de peuterspeelgroep in de grote zaal tijdens de ingrijpende verbouwing. In november 1976 vraagt het bestuur van de peuterspeelgroep een onderhoud aan met de burgemeester met het verzoek om hulp bij het vinden van een meer geëigende accommodatie voor de peuterspeelgroep Diepenveen dorp. Genoemd worden o.a. de noodlokalen bij de openbare lagere school of de oude kleuterschool.

→ Brochure peuterspeelzalen in de gemeente Diepenveen

Het bestuur laat de gemeente weten dat er een brochure in voorbereiding is over het werk van de drie peuterspeelzalen (Schalkhaar, Lettele en Diepenveen dorp) in de gemeente Diepenveen. Deze wordt 21 januari 1977 aan de raadsleden ter beschikking gesteld. Gezien vanuit de maatschappelijke ontwikkelingen vervullen de peuterspeelzalen een nuttige functie, aldus de samenstellers van de nota. Dat wordt in de brochure als volgt verwoord:

"Het aantal één-oudergezinnen groeit, de gezinnen worden kleiner, door de verkeersdrukte in de straten is het vaak niet meer mogelijk om er kinderen zonder toezicht te laten spelen en boerderijen en afgelegen woningen bieden weinig contactmogelijkheden voor kinderen. Peuterspeelzalen bieden spelen en contactmogelijkheden en de juiste aandacht en verzorging. Zijn peuterspeelzalen een zaak van algemeen welzijn, wordt in de nota gevraagd? Het antwoord is "Ja"! Maar dan wel met de nodige voorwaarden. Van wezenlijk belang is, dat de ouders bij het peuterspeelzaal gebeuren betrokken blijven. Door twee keer per week je kind te stallen verandert er aan de situatie niet zoveel. De peuterspeelzaal mag nimmer het karakter van een fietsenstalling krijgen, opdat de moeders de handen vrij hebben. De ouders moeten geprikkeld blijven, meedoen, meedenken met als achtergrondidee de ontwikkeling van hun kind. Op die manier zal de peuterspeelzaal gezinsaanvullend kunnen werken en zeker een zaak van algemeen welzijn kunnen zijn. Het biedt de peuters sociaal contact met leeftijdgenoten, komt tegemoet aan hun zelfstandigheidsdrang, stimuleert de taalontwikkeling en schept mogelijkheden tot experimenteren met materiaal en speelgoed. Peuterspeelzalen voorzien in een behoefte".

De brochure wordt onder dankzegging in ontvangst genomen, maar verder verandert er niets aan het standpunt van de gemeente t.a.v. subsidiëring.

→ Een eigen gebouw ?

Wat het accommodatie-verzoek betreft, krijgt de gemeentelijke architect Lemstra de opdracht om na te gaan welke mogelijkheden er eventueel zijn. De gemeente vraagt de mening van de onderwijsinspectie over het eventueel onderbrengen van de peuterspeelzaal in het noodlokaal bij de openbare lagere school of in een container van de firma Jarino. De inspectie ad-

viseert om geen peuterspeelzaal te huisvesten bij de lagere school, in verband met mogelijk geluidsoverlast. Ook het hoofd van de lagere school, juffrouw Kleiboer, laat weten geen heil te zien in het huisvesten van de peuterspeelzaal in het voormalige noodgebouw van de kleuterschool. Er ligt een plan om op die plek schooltuintjes aan te leggen en het geluid van spelende peuters kan hinderlijk zijn voor het onderwijs op de lagere school laat zij weten.

Toch gaat de gemeente verder met het onderzoeken van de mogelijkheid de peuterspeelzaal te vestigen bij de openbare lagere school. En per brief van 22 november 1977 laat B&W het bestuur van de peuterspeelgroep weten dat ze bereid zijn de Raad voor te stellen het noodlokaal bij de openbare lagere school beschikbaar te stellen onder de volgende voorwaarden (citaat):

“Gebruik gratis en voorshands voor één jaar toegestaan, gemeente neemt geen verplichtingen op zich voor in- en uitwendig onderhoud, stichting moet zorgdragen voor schoonmaken, bekostiging van kosten van verwarming, verlichting en water voor kosten van de Stichting, de stichting moet in de Westgevel een toegang maken en zorgdragen voor een afrastering van het terrein, de gemeente aanvaardt geen aansprakelijkheid, de gemeente neemt geen verplichtingen op zich wat betreft verzekering tegen brand en stormschade, het oostelijke lokaal en de tussenruimte van het noodgebouw worden afgebroken t.b.v. de aan te leggen schooltuintjes voor de lagere school”.

De Stichting Peuterspeelgroep gaat akkoord met deze voorwaarden en er breken weer drukke tijden aan om de nieuwe accommodatie op te knappen en de verhuizing te regelen. Er wordt veel zelfwerkzaamheid gevraagd van bestuur, personeel en ouders. In notulen van het bestuur van 5 januari 1978 staat o.a. dat extra bijzondere inzet wordt gevraagd, zowel van

de bestuursleden als van de leidsters. Van elk van hen wordt verwacht dat zij twee stoeltjes en tafeltjes mee naar huis nemen om te schuren en te verven.

Op 23 januari 1978 laten B&W het bestuur schriftelijk weten dat het gebruik van het noodlokaal voor 1 jaar wordt omgezet in “gebruik tot wederopzegging” met een opzegtermijn, wederzijds, van 2 maanden. Het maken van een nieuwe toegang in de Westgevel is niet nodig, want er is al een deur. Het is mogelijk de verzekeringen - voor eigen kosten - via de gemeente te laten lopen, dat is goedkoper. In januari 1978 worden de ouders uitgenodigd de nieuwe ruimte voor de peuterspeelzaal aan het Slingerbos te komen bezichtigen. “Uw aller komst is van groot belang, daar u de nieuwe ruimte kunt bekijken en kennis kunt nemen van onze plannen om deze lokaliteit aan onze wensen aan te passen en zo gezellig mogelijk in te richten, waarbij wij uw daadwerkelijke hulp nodig hebben”.

→ Een eigen gebouw !

18 februari 1978 wordt verhuisd van de Notenhof naar de nieuwe locatie en op 22 april is er een open huis ter gelegenheid van de ingebruikname van de nieuwe peuterpeelzaal ‘t Spöluusken’ aan Slingerbos 4. “Bestuur en leidsters hebben samen met de ouders het door de gemeente voor afbraak bestemde noodlokaal bij de Openbare Basisschool om weten te toveren tot een waar kinderparadijs. Een lang gekoesterde wens ging hiermee in vervulling, want nu pas is het mogelijk geworden de peuters spelmaterialen aan te bieden in een speciaal voor hen aangepaste ruimte”, aldus een krantenartikel.

Aan het Koningin Juliana Fonds wordt een bijdrage gevraagd voor de inrichting van de nieuwe peuterspeelzaal. Zij stemmen toe en in december 1978 wordt een bijdrage à fonds perdu van maximaal f 4.150,- ter beschikking gesteld hiervoor. Het bestuur dient hiervoor rekeningen in tot een totaal bedrag van f 4.335,05,-.

→ Werkomstandigheden leidsters

Ook voor de leidsters zijn de werkomstandigheden door deze nieuwe behuizing verbeterd. Zij hoeven niet steeds weer met speelmaterialen te slepen en worden bij het schoonmaken bijgestaan door een werkster. Wel wordt van hen verwacht dat ze voor de zomervakantie alles een grote schoonmaakbeurt geven. De vergoeding voor hun werk wordt met ingang van juli 1978 uitgespreid over twaalf maanden, zodat ze ook in de vakantiemaanden tegen ziektekosten verzekerd zijn.

Er ontstaat een Interprovinciaal Overleg Kindercentra en zowel op landelijk niveau via de Werkgemeenschap Kindercentra in Nederland, als provinciaal via de Stichting Overleg Kindercentra Overijssel, is ondersteuning mogelijk bij het dagelijkse reilen en zeilen van de peuterspeelgroep en voor ouderavonden. Ook de Stichting Consument en Veiligheid adviseert incidenteel of levert een spreker aan voor een ouderavond. Op de ouderavonden worden ook dia's en foto's getoond van spel en werk van de peuters.

→ Inzet ouders en anderen

Aan de ouders wordt met een zekere regelmaat hulp gevraagd bij het onderhoud van het gebouw, de inventaris en het speelgoed. De Middelbare Technische School Deventer bestaat in september 1980 15 jaar en ter gelegenheid van dit lustrum wil men iets doen voor de regio waaruit de leerlingen grotendeels afkomstig zijn. Er wordt gedacht aan kleine projecten. De peuterspeelzaal doet een aanvraag voor herstel of vervanging van één van de buitenwanden van de peuterspeelzaal en het maken van een klimtoestel.

→ Een andere burgemeester, maar geen ruimhartiger gemeentelijk beleid

In 1980 neemt burgemeester Crommelin samen met zijn gezin afscheid van de gemeente Diepenveen. De Stichting Peuterspeelgroep Diepenveen loopt niet mee in het defilé (met praalwagens) van verenigingen, organisaties en instellingen. Wel worden er een korte tekst en foto ter beschikking gesteld voor het aan te bieden album.

Via de Interim Rijksbijdrage Regeling Peuterspeelzalen wordt jaarlijks subsidie ontvangen voor het werk. Dit wordt uitgekeerd via de Gemeente. Deze regeling vervalt eind 1980. De peuterspeelzalen vallen met ingang van 1 januari 1981 onder de Rijksbijdrage regeling Sociaal Cultureel Werk. De zorg voor dit werk is in het kader van de decentralisatie naar de plaatselijke overheid gegaan. Aan deze overgang gaat een lange voorbereiding vooraf. Er wordt een werkgroep sociaal cultureel plan en programma gevormd, waarvan ook het bestuur van de peuterspeelgroep deel uit maakt. Bij de Werkgemeenschap Kindercentra Nederland wordt in 1981 een projectmedewerker aangesteld voor de periode van drie jaar, die als taak heeft de peuterspeelzalen ondersteuning te geven m.b.t. de gemeentelijke welzijnsplanning. Ook diverse andere organisaties, waaronder de Stichting Provinciaal Overleg Kindercentra bieden scholings- en onder-

steuningscursussen aan. De drie peuterspeelzalen in de gemeente Diepenveen presenteren in 1981 een nieuwe beleidsnota m.b.t. hun werk. Het wijkt niet wezenlijk af van de eerste nota van 1977.

In een ambtelijke notitie van november 1981 staat over het peuterspeelzaalwerk onder meer dat “het peuterspeelzaalwerk een moeilijke zaak gevonden wordt, waarin nog steeds niet voor iedereen duidelijk is geworden wat nu precies het belang ervan is voor een samenleving”.

Wethouder Oosterwechel vraagt na te gaan hoe groot de ‘verborgen subsidie’ voor het peuterspeelzaalwerk is door het gratis gebruik van het noodgebouw voor het peuterspeelzaalwerk .

Uitwendig onderhoud van het gebouw, verzekering ervan, ruwe boekwaarde en afschrijving hiervan en de kapitaallast-investering worden geraamd op f 10.109,-. Dit kan als verborgen subsidie worden beschouwd. Zelf geeft de peuterspeelzaal ongeveer f 1.000,- per jaar aan onderhoud uit. Deze ramingen en de beleidsnota peuterspeelzaalwerk in de gemeente Diepenveen worden meegenomen in de beoordeling van het ontwerp van het sociaal cultureel vierjarenplan.

→ Ontwerpnota sociaal cultureel werk

De ontwerpnota sociaal cultureel werk van de gemeente Diepenveen, d.d. 23 juli 1981 is positiever over het ‘Peuterwerk’. Daarin staat het volgende: “Vanwege de maatschappelijke veranderingen en sociale waarde dient de peuterspeelzaal als een voorziening te worden beschouwd, die naar behoefte toegankelijk dient te zijn voor alle kinderen”. Het bevorderen van goede speelruimte en verantwoord speelgoed zijn van belang, staat ook in deze nota. De subsidie voor 1981 bedroeg f 2.623,50,- per peuterspeelzaal. De ouderbijdrage wordt verhoogd naar f 40,- per maand.

→ Gemeente

De gemeente stelt een vierjarenplan op voor het sociaal cultureel werk 1982-1985. Als toekomstige beleidslijn staat hierin o.m. "Wij willen ermee instemmen het peuterspeelzaalwerk te beschouwen als een werkvorm welke van gemeentewege wordt gesubsidieerd. Deskundige begeleiding door beroepskrachten is gewenst. We gaan uit van de handhaving van de bestaande accommodatie in Diepenveen dorp. Alle ouders moeten in staat zijn hun kind naar de peuterspeelzaal te sturen. Dus geen hoge kosten voor personeel etc. De salariskosten zijn een belangrijke kostenfactor voor de peuterspeelzalen".

→ Kinderkleding beurs

De peuterspeelzaal kampt met geldgebrek en op zaterdag 25 april wordt voor het eerst een kinderkleding- en speelgoedruilbeurs gehouden in de peuterspeelzaal. De actie levert f 500,- op voor verbetering van de accommodatie. In 1982 wordt besloten de tekst van de affiches voor de kinderkledingbeurs ook in het Turks te vertalen.

→ Jubileum

In 1984 wordt het tienjarig bestaan van de peuterspeelzaal uitgebreid gevierd. De kinderen gaan met een huifkar naar het terrein van de padvinders in het Kolkbos. De gemeente laat weten dat de huifkar niet door een tractor getrokken mag worden, een paard mag wel. Voor dit uitje wordt voor de kinderen een aparte verzekering afgesloten, blijkt uit de notulen van het bestuur van 15 augustus 1984.

In een krantenartikel staat over het 10-jarig jubileum het volgende:

"Nadat vrijdagavond een druk bezochte receptie, zo'n honderdvijftig bezoekers waaronder wethouder Oosterwechel, de feestelijkheden al had ingeluid, was zaterdagochtend de beurt aan de peuters. In twee versierde huifkarren lieten ze, verkleed als kabouters, tijdens een rondrit door het dorp de vele, vroeg opgestane Diepenveners 'genieten' van hun luide zang. Na drie kwartier eindigde de tocht bij het padvindershuis in het Kolkbos, waar 'met handen en voeten' heerlijke pannenkoeken naar binnen werden gewerkt. Gesterkt gingen de peuters toen het bos in op zoek naar Pino en Tommie (uit Sesamstraat). Het was bijna twaalf uur toen de terugtocht werd aanvaard. Nog lang niet uitgeblazen, gezien het geproduceerde lawaai op de gekregen mondharmonicaatjes".

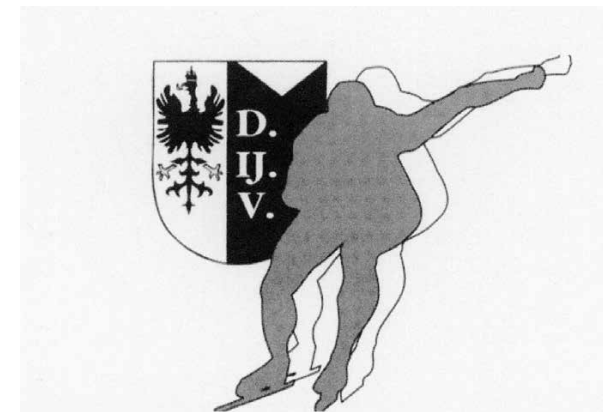
→ Hoe gaat het hierna verder?

Heeft het tijdelijke noodgebouw eeuwigheidswaarde en hoe beïnvloeden na 1984 de toenemende overheidswet- en regelgeving op het terrein van sociaal cultureel werk, salariering en belastingwetgeving het peuterspeelzaalwerk in Diepenveen? Hierover meer in een volgend artikel.

**Voor dit artikel is naast materiaal van het voormalige gemeentearchief in het SAB (Stadsarchief en Atheneum Bibliotheek) informatie verkregen van onze dorpsgenoten Gerry Berends-Keller en Adriëne Jellema-Cremers*

Diepenveense IJvereniging 'De Molenkolk'

Ben Droste

Logo DIJV 'De Molenkolk'.

In het bestek van een artikel de ruim dertigjarige historie van de Diepenveense IJvereniging 'De Molenkolk' beschrijven vraagt enige beperking. Daarom vooraf het volgende: wie in het archief van deze vereniging duikt krijgt grote bewondering voor wat het enthousiasme van vrijwilligers teweeg kan brengen. In dit bijzondere geval gaat het bovendien om vrijwilligers die elk jaar weer moeten afwachten of en hoelang de wind in de goede hoek zal zitten. IJs en weder dienende, ja ja. In dit 'koude kikkerlandje' moet je een gedreven ijsliefhebber zijn om je in te zetten voor een ijsvereniging, terwijl je een gereede kans loopt dat al je werk in het water valt. Een ijskonijn noemt dat gekkenwerk. Gelukkig lopen er in Diepenveen genoeg van zulke 'gekken' rond.

→ Hoe het begon

Een winterse dag eind 1979. Op het deels ondergelopen weiland van Gerard Peters aan de Schapenzandweg bij de brug over de wetering krabbelen kleine kinderen op het ijs. Drie moeders - Nel van Duffelen, Grietje Meijer en Joke Riemersma - kijken vergenoegd toe. "Het zou toch mooi zijn als hier een echte ijsbaan aangelegd kon worden", zegt één van hen. De andere twee vallen haar gretig bij en naprattend bij de familie Meijer thuis wordt dit idee een plan. Jan Meijer, evenals Griet een verwoede schaatsers, gaat vast eens poolshoogte nemen in Olst want daar hebben ze al een ijsclub. Op de lagere scholen worden formulieren uitgedeeld om de reacties van de bevolking te peilen. Deze zijn zo positief dat de dorpeelingen die belangstelling getoond hebben, uitgenodigd worden voor een samscholing op 13 februari 1980. Uit de zeventien aanwezigen worden een voorzitter,

een secretaris en een penningmeester gekozen: respectievelijk K. Prins, P. de Casparis en T. Rietman. De veertien anderen - de dames N. van Duffelen, G. Meijer, N. Moerman, R. Peters, J. Riemersma en de heren J. Berends, J. van Ginkel, R. van Ginkel, J. Hutteman, J. Hanekamp, H. Jolink, J. Markerink, J. Meijer en A. Smeenk - formeren zich tot het werkomité.

Over de doelstelling zijn ze het snel eens. Er zal een landijsbaan aangelegd, geëxploiteerd en onderhouden worden op een stuk grond van ongeveer twee hectaren aan de wetering, er zal vervoer geregeld worden naar startplaatsen van ijstochten in Noordwest Overijssel of elders en de jeugd zal begeleid worden op tourtochten.

→ Roepnaam 'De Molenkolk'

Al op 28 januari 1980 haalt dit initiatief de Deventer Courant. Dat krantenbericht meldt de reden waarom Diepenveen een landijsbaan wil: voor schaatsen is men hier aangewezen op de Molenkolk en de wetering, maar die zijn vrij diep en niet ongevaarlijk. Vooral de Molenkolk is riskant, want daar welt op diverse plaatsen water uit de bodem omhoog en dat veroorzaakt zwakke plekken in het ijs. Niettemin start de Diepenveense IJs Vereniging (afgekort tot DIJV) in de winter van 1981-1982 met de nodige omzichtigheid op die kolk. Een landijsbaan is niet in een vloek en een zucht geregeld. Nu er ijs én een ijsclub is, kan die laatste mooi warm lopen op de kolk. Tegelijkertijd kan ze daar dan het toezicht en de toeters en bellen regelen. Zo gezegd zo gedaan. Frits Markerink gooit zich op de verlichting, Henk Jolink brengt een tentje en een kacheltje plus gasfles om snert met worst warm te kunnen maken, Joke Riemersma en Grietje Meijer koken thuis chocolademelk die door Els Wiggers naar het ijs wordt gebracht, de winkeliersvereniging en de scholen worden ingeschakeld om wedstrijden te organiseren, er worden vrijwilligers geronseld om het ijs te vegen en 's avonds scheuren en barsten te dichten, er worden

Grietje Meijer in de koek en zopie tent. Vóór deze tent in het midden burgemeester R.P.H. Oudenhoven en rechts van hem Jan Hanekamp.

Schaatsen op de Molenkolk

vlaggen en slingers opgehangen en de heer Dragt speelt op zijn mondharmonica. Groot feest op de kolk. In dat jaar is er al wel een penningmeester maar nog geen geld in kas. Voor dit festijn kan men geen toegang heffen, want in feite is ook de kersverse ijsvereniging te gast op de Molenkolk. De verkoop van snert, chocolademelk en koeken brengt wel iets op, maar niet genoeg om de baan te kunnen verlichten. De eerste financiële actie van de vereniging bestaat er dan ook in, dat men aan een van de bomen bij de kolk een emmer ophangt met daarop het verzoek om bij te dragen in de kosten van de brandstof voor de lampen. Uiteraard worden er naast vrijwilligers ook leden geworven, want voor een vereniging zijn leden niet alleen goed voor het aanzien maar ook onmisbaar om de begroting sluitend te krijgen. Mond op mond reclame doet wonderen, maar ook een eigen stand op de braderie en de jaarlijkse schaatsruilbeurs - voor het eerst in 1984 - verlengen gestaag de ledenlijst. De start op deze plek heeft de Diepenveense ijsvereniging de roepnaam 'De Molenkolk' bezorgd. Deze toevoeging aan DIJV werd jaren later bezegeld, ze werd gekozen uit de suggesties die men bezoekers van de braderie in 1984 ontlokt had. In de notariële oprichtingsakte van 22 oktober 1985 wordt die roepnaam overigens nog niet vermeld.

→ Thuiskomst aan de Schapenzandweg

Of de gemeentelijke autoriteiten - dorp Diepenveen behoorde toen nog tot de gemeente Diepenveen - zich in 1982 al bezig hielden met de ijsvereniging is in de papieren niet terug te vinden. Eind 1983 wordt de gemeente schriftelijk benaderd. B en W laten per omgaande weten dat het verzoek om een natuurijsbaan in Diepenveen-dorp nog in studie is, maar dat de vereniging de Molenkolk voorlopig mag gebruiken als ijsbaan "mits het ijs voldoende draagkracht heeft en de koek en zopie tent alsmede de omgeving in nette en zindelijke staat wordt gehouden". Van meet af aan stond voor de initiatiefnemers de

ideale plek voor een landijsbaan als een paal boven water: de wei van Gerard Peters aan de Schapenzandweg, grenzend aan de wetering. Maar Peters pachtte dat terrein van ene mevrouw Roetert uit Terwolde en die hield in eerste instantie de boot af. Begin 1984 ving het bestuur signalen op dat ze wellicht wel in was voor grondruil. Daarop werden B en W ingeschakeld om te bemiddelen. Op de bestuursvergadering van 7 mei 1984 wordt hoopvol gemeld, dat de gemeente medewerking verleent om door grondruil deze wei in gebruik te kunnen nemen als landijsbaan. Theo Wiggers zal mevrouw Roetert vragen of zij het dagelijks bestuur voor een gesprek wil ontvangen. Op de algemene ledenvergadering van 22 oktober van dat jaar wordt gemeld dat mevrouw Roetert medewerking weigert, maar dat het bestuur het nog niet opgeeft. Niettemin gaat men in 1985 op zoek naar een locatie voor een landijsbaan. Het oog valt op het grasveld naast de Molenkolk. De gemeente ziet dat echter niet zitten en wijst het bestuur op een plek naast de Brinckerinkbaan dat de bestemming speelterrein heeft. Het is weliswaar aan de kleine kant maar gezellig en intiem. Bovendien ligt het erg laag zodat het 's winters vanzelf onderloopt. De omwonenden maken bezwaar, vooral omdat ze vrezen dat het grondwater uit zal wijken naar hun kelders. Het bestuur besluit voorlopig op de kolk te blijven, maar dan moeten ze die wel af mogen zetten om entree te kunnen heffen. De gemeente trekt daarop die suggestie weer in en ook een herhaald verzoek eind 1986 om het stuk weiland naast de Kolk dat gemeente-eigendom is als landijsbaan te mogen gebruiken vindt geen genade.

Voorjaar 1987 gaat een delegatie van het bestuur nogmaals op bezoek bij mevrouw Roetert in Terwolde en constateert dat ze niet valt te vermurwen. Het jaar daarop komt een terrein parallel aan de Boxbergerweg in beeld, het grenst aan de nieuwe sportvelden van DSC. De gemeenteraadsleden worden aangeschreven om hun steun en medewerking te vragen, want de aanleg van een landijsbaan loopt in de papieren. Fijntjes worden ze er in die brief nog even op gewezen dat de PM-post 'aanleg ijsbaan te Diepenveen' die in de gemeentebegroting van 1986 opgenomen was in de begroting 1987 niet meer voorkomt. Ze denken toch niet dat DIJV in het geld zwemt! Reacties zijn in het archief niet te vinden. Misschien hebben ze het bestuur toch hoopvol gestemd, want eind van dat jaar plaatst de vereniging een advertentie in het Agrarisch Dagblad voor ongeveer drie hectaren grond als ruilobject voor mevrouw Roetert.

In het prille begin van 1988 wordt de zoektocht hervat, de heer Schokker wordt benaderd om zijn grond aan de Sallandsweg in te zetten voor het goede doel. Ook een terrein aan de Schuurmansweg wordt onder de loep genomen. En dan toch nog maar een keer naar mevrouw Roetert in Terwolde, maar die weet niet van wijken zolang ze niet met een goed ruilobject komen. Januari 1989 verdwijnt het terrein aan de Boxbergerweg uit het zicht van de zoekenden, want intussen is gebleken dat aan dit perceel erg veel bezwaren kleven. En de Koopmansweg dan? Daar ligt een mooi stukje grond voor een ijsbaan. Het is eigendom van Refuge en wordt gepacht door Harmelink. De gesprekken met beide heren leveren voldoende aanleiding om grondboringen te laten verrichten en B en W alvast een forse bijdrage in de stichtingskosten en een jaarlijkse subsidie in de exploitatie te vragen. Hoewel dit verzoek wordt afgewezen gaat men onverdroten verder met de Koopmansweg. Begin 1990 wordt er op papier nog wat geschoven met percelen aan de Koopmansweg, want het terrein van Refuge is wel erg smal. Het resultaat is een combinatie van stukken grond van Refuge en Veldink. Henk Jolink - die intussen probeert klei die vrijkomt in de Duurse Waarden te kopen voor de aanleg van een dijkje rond de beoogde landijsbaan - komt echter tot de conclusie dat die combinatie van terreinen niet deugt: er moet nu zoveel grond afgegraven worden dat de waterdoorlaatbaarheid te groot wordt en in een lekke emmer is het slecht water pompen. Daarop wordt de zoektocht verlegd naar Jan Nieuwenhuis en die blijkt bereid de DIJV een stuk weiland in gebruik te geven. Eind goed al goed? Ja en nee: er is een terrein gevonden, maar de droom over een ijsbaan aan de Schapenzandweg vervliegt. De maand februari van 1991 brengt veel opwinding. Schaatspret op de Molenkolk én een grote teleurstelling: de ijsbaan moet voortijdig gesloten worden omdat een van de wellen in de bodem van de Molen dat jaar erg actief is. Verder problemen rond de penningmeester die zich door een journalist laat piepelen. Maar tot ieders verrassing óók het bericht dat Gerard Peters in gesprek wil met het bestuur van de ijsvereniging, omdat hij de wei aan de Schapenzandweg in eigendom heeft verworven! De notulen van de bestuursvergaderingen in dat jaar zijn sober. Duidelijk is wel dat er hard gewerkt wordt om spijkers met koppen te slaan, want nu het ideale terrein zich aangediend heeft, is het verwerven van de benodigde gelden voor de aanleg van de ijsbaan de belangrijkste kopzorg geworden.

→ Een landijsbaan

Een landijsbaan is een parttime ijsbaan op het droge. De voordelen boven een ijsbaan op bestaand water zijn evident: men kan de plek zelf bepalen, het terrein blijft buiten het winterseizoen voor andere doelen beschikbaar, het levert nauwelijks gevaren op en omdat het ijs minder dik hoeft te zijn dan op plassen en stromend water kan er relatief gauw geschaatst worden. Ook de nadelen spreken voor zich: het terrein wordt enkele maanden onttrokken aan zijn eigenlijke bestemming, er moet een enorme hoeveelheid water op gebracht worden en er moet rond de baan een wal aangelegd worden om het water binnen de perken te houden. Wat die nadelen betreft mocht het bestuur van DIJV zich gelukkig prijzen: de eigenaar van het terrein heeft allerminst winst voor ogen, de betreffende wei ligt pal aan de wetering, het Waterschap wil er evenmin aan verdienen en aan de bestuurstafel zit ook Henk van het Diepenveense grondverzetbedrijf Jolink. Toen de kogel door de kerk was, ging men dan ook voortvarend aan het werk.

Voor een leek lijkt het simpel: je hebt een weiland direct naast de wetering, dus je zet een pomp bij het water en pompen maar. In werkelijkheid is het een enorme klus, onder meer door de afmetingen van zo'n baan (tweehonderd bij tachtig meter) en doordat er met de noodzakelijke 'opstallen' (de koek en zopie wagen, de kassa, de opslagruimte voor de materialen) gesleept moet worden, omdat het terrein buiten het schaatsseizoen zijn eigenlijke bestemming terugkrijgt. De pompen moeten een stevige en ondergrondse behuizing en een vaste verbinding met de wetering krijgen. Rond de hele baan is een dijkje onmisbaar om het water vast te houden en daarvoor moet meer dan duizend kuub zand aangevoerd en verwerkt worden. Een afrastering en een toegangshek mogen beslist niet ontbreken. Er moeten elektriciteitskabels inge-

Het terrein van de natuurijsbaan aan de Schapenzandweg.

Plaatsen van de pompput met Harrie Riezenbos en Henk Jolink.

graven worden voor de lichtmasten, de pompen en de diverse opstallen. De lichtmasten dienen verankerd te worden in een betonnen voet. Vanwege de kosten moet dit alles waar het even kan door vrijwilligers georganiseerd en uitgevoerd worden. In het album dat Grietje Meijer - een van de initiatiefnemers en een van de eerste bestuursleden - over de ijsvereniging aanlegde, worden deze activiteiten geïllustreerd. De bestuursstukken melden er weinig over. Geen wonder, want de financiering is daar noodgedwongen het belangrijkste onderwerp en overigens maken de meeste bestuursleden tevens deel uit van de diverse ploegen waarin de vrijwilligers zich gegroepeerd hebben.

Uiteindelijk heb je een ijsbaan in ruste en wat staat er dan verder te doen? Het hele jaar door is er volop werk om de voorzieningen (de pompen, de elektra, het dijkje rond de baan, de afrastering, de koek en zopie wagen, de materiaalwagen en de kassawagen) in goede staat te houden en te zorgen dat de inkomstenbronnen blijven stromen. Begin december wordt de baan onder water gezet, dat kun je niet uitstellen totdat de vorst invalt want dan zal het gas dat de koeienvlaaien aan de grond afgestaan hebben de ijsvloer bederven. De materialen moeten nog eens gecontroleerd, de mobiele voorzieningen uit hun zomerstalling gehaald, de vrijwilligers voor het onderhoud van het verhoopte ijs herinnerd aan hun belofte, een bestellijst voor de koek en zopie wagen opgesteld. Vervolgens begint het wachten op koning winter. En stel dat een gelukkige ijsmeester het sein op groen kan zetten, dan is het alle hens aan dek om de bezoekers tevreden te stellen met een goed onderhouden baan en om de overlast voor de omwonenden zoveel mogelijk te beperken. Kun je dit allemaal tot de historie rekenen? Wis en waarachtig, want zonder continuïteit in deze veelsoortige en tijdsverslindende activiteiten loopt de geschiedenis van een landijsbaan snel ten einde.

→ Financiële paragraaf

De bestuurders van de DIJV hebben zich van het begin af aan gerealiseerd dat de financiering van een landijsbaan een enorme klus zou worden. De vereniging zal de kosten nooit uit eigen middelen kunnen ophoesten. Niettemin wordt ledenwerving een belangrijke aandachtspunt genoemd, want de verhoopte geldschieters zullen nimmer over de brug komen wanneer de DIJV zelf geen flinke duit in het zakje doet. Het werven van leden verliep voorspoedig, met name natuurlijk in de jaren dat er geschaatst kon worden. Het innen van de contributie heeft de bestuursleden door de jaren heen echter een enorme hoop rompslomp en tijd gekost. Zeker tot in 1991 werden er voor dit doel 'zittingsdagen' gehouden, maar vooral voor de leden buiten Diepenveen werkte dit niet al te best. Later werd de leden gevraagd een machtiging af te geven voor automatische incasso, maar dat bleek ook geen fluitje van een cent. Veel schaatsliefhebbers zijn moeilijk te vangen vogels, ze vliegen als en waar er ijs ligt. Al in de eerste jaren van het bestaan werden ook andere inkomensbronnen aangeboord. De notulen van de bestuursvergaderingen reppen regelmatig van acties die gestart en op koers gehouden worden om geld te vergaren. Zoals boven vermeld begint het met een koek en zopie tent bij het ijs en een emmer als collectebus aan de boom met het verzoek om bijdragen voor de verlichting op de Molenkolk. Er worden ijsmutsen gebreid in de clubkleuren blauw en geel die ook de verenigingsvlag sieren. In de kraam van de Diepenveense braderie kunnen de bezoekers voor een klein bedrag en een aardig prijsje het ene jaar de naam van een in eigen atelier vervaardigde ijsbeer raden, het andere jaar het gewicht van de veegmachine. Ook schaatsruilbeurzen in het dorps huis brengen geld op. Met hulp van Keurhorst wordt oud ijzer ingezameld. Financieel het meest aantrekkelijk blijkt de jaarlijkse compostactie, waarbij overigens vooral de klantenwerving en het afleveren van de koopwaar slopend zijn voor bestuur en vele andere vrijwilligers. In het jaar 2000 bijvoorbeeld vermeldt de instructie voor de uitvoering van deze actie eenentwintig personen, drie vrachtwagens en zeven kruiwagens. Niettemin werd deze actie doorgezet totdat men in 2010 constateerde dat de financiële basis van de vereniging solide genoeg was om deze actie over te dragen aan een andere vrijwilligersclub. Al deze nevenactiviteiten hebben wel degelijk zoden aan de dijk gezet, maar waren niet opgewassen tegen de begrote kosten voor de aanleg van een volwaardige natuurijsbaan waar het bestuur zich eind 1991 over

boog: zo'n veertigduizend gulden! Het vergaderverslag van 17 december noteert "dat deze begroting in principe in elke volgende vergadering zal worden aangepast totdat wij een nagenoeg definitieve versie hebben; aan de hand daarvan gaan we dan onze fondsen en subsidies proberen te verwerven". De penningmeester Theo Wiggers is alvast in gesprek gegaan met de Rabobank om een plan uit te werken voor de uitgifte van 'obligaties'. Dat plan krijgt de volgende contouren: alle bewoners van Diepenveen zullen aangesproken worden voor een renteloze lening van vijftig gulden, de komende jaren wordt die lening terugbetaald in een volgorde die door loting wordt bepaald, de uitslagen van de loting worden in de regionale media gepubliceerd, via dezelfde kanalen wordt men geïnformeerd over de dagen waarop en de locatie waar de uitbetaling plaats zal vinden. Begin 1992 wordt besloten de uitgifte van obligaties - die intussen de naam 'certificaten' gekregen hebben - te laten voorafgaan door een intensieve actie om meer leden en donateurs te werven. Als je kunt laten zien dat je een sterke achterban hebt, zal men eerder bereid zijn om in de buidel te tasten en bovendien moet er geld in kas komen voor de eerste aflossing van de uitgezette certificaten. Er worden vijftienhonderd brieven, enveloppen en inschrijfkarten besteld en maart 1992 gaat men op pad om deur aan deur in heel Diepenveen een oproep in de bus te stoppen. Het had een bliksemactie moeten zijn maar ook vrijwilligers blijken overvraagd te kunnen worden, pas in het najaar wordt de zaak afgerond. Intussen is de aanleg van de natuurijsbaan al een heel eind op scheut. Ondanks veel voorbesprekingen - intern en met leveranciers van diensten en materialen - blijkt tijdens de rit dat de kosten twintigduizend gulden te laag geraamd zijn. Met betrekking tot de certificatenactie wordt voorjaar 1993 dan ook gesteld dat ze in drie maanden zo'n veertigduizend gulden moet opbrengen. Het eerste van de genummerde certificaten wordt op 28 april van dat jaar met enige plechtigheid verkocht aan de burgemeester. Jan Meijer jr heeft voor die gelegenheid een maquette van de baan gemaakt. In juni wordt een teleurstellende tussenstand van ongeveer achtduizend gemeld. In september concludeert het bestuur dat de verkoop van certificaten geïntensiveerd moet worden en dat bovendien een goede winter met veel ijs nodig is om uit de rode cijfers te komen. In november is nog slechts een kwart van de certificaten aan de man gebracht en gaat penningmeester Theo Wiggers in eigen persoon alle huizen af. In december raakt de kas leeg en wordt overwogen

Bij de aanleg van de afrastering laat ook voorzitter Theo Wiggers zijn handjes wapperen.

een beroep te doen op het Koningin Juliana Fonds en de Sporttotalisator. Terwijl er enthousiast geschaatst wordt op de ijsbaan, die juist deze maand voor het eerst in gebruik is, zit het bestuur in zak en as vanwege een dreigend faillissement. Het jaar 1994 zal het jaar van de waarheid worden. In dat cruciale jaar 1994 zet het bestuur haren op snaren om de wakken in de begroting te dichten. Om niet opnieuw verrast te worden stelt men een X-jarenplan op voor 1994 tot en met 2002. De lopende acties worden nog eens geïntensiveerd en er worden nieuwe bedacht. Een sponsoractie onder winkeliers brengt ruim vierduizend gulden in het laatje. Welgestelde ingezetenen worden - eerst schriftelijk en vervolgens in een persoonlijk gesprek - met argumenten bestookt om voor de duur van zeven jaar een renteloze lening van f 2.500,- te verstrekken; dit resulteert in toezeggingen voor samen ongeveer f 20.000,-, waarvan f 5.000,- als gift. Het gat is daarmee goeddeels gedicht, in elk geval voldoende om een banklening aan te kunnen vragen. De laatste hobbel is het verkrijgen van een gemeentegarantie voor die lening. Die hobbel blijkt in eerste instantie niet te nemen want de gemeente wil geen precedent scheppen, maar persoonlijke relaties kunnen ook in de wereld van het grote geld goede doelen dienen: de lening komt er. Theo Wiggers, voorzitter en tevens waarnemend penningmeester, verklaart dat hij de penningen zal blijven bewaken totdat de begroting een echt overschot van tienduizend gulden bedraagt. Na zijn afscheid als bestuurslid op 9 april 2002 wordt hem terecht het erelidmaatschap verleend en hij accepteert dat bewijs van goed gedrag onder het beding dat de eer verdeeld wordt over alle vrijwilligers.

NB: Dit artikel is gebaseerd op een door Grietje Meijer samengesteld album, het archief van de Diepenveense Ijsvereniging 'De Molenkolk', en aanvullende informatie van enkele huidige bestuursleden.

Jubileum Vrouwen van Nu

Harry Mulder

Het huidige bestuur, vlnr: Lydeke Jolink, Hanny Hammann, Corry Voermans, Reiny Eiling en Annette Velders.

In het najaar van 2013 was het 75 jaar geleden dat de afdeling Diepenveen van de Boerinnenbond werd opgericht. Dit jubileum liet men niet onopgemerkt voorbij gaan. Op 17 oktober 2013 werd in de grote zaal van de Hof van Salland dit heugelijke feit gevierd. Onder het genot van een kopje koffie met iets lekkers erbij opende voorzitter Annette Velders de avond, van de 136 leden waren er 120 aanwezig die dan ook van harte welkom werden geheten. Naast de huishoudelijke mededelingen sprak de voorzitter ook over de structurele veranderingen in de Bond door de jaren heen en de gevolgen daarvan voor de afdelingen. Daarna was het de beurt aan oud-voorzitter Titia Venema die vertelde over de oprichting en de ontwikkeling van de Diepenveense afdeling van de Boerinnenbond en Plattelandsvrouwen. Na het proosten op het jubileum en de pauze volgde een optreden van een speciale gast. Oud marathonschaatser en entertainer Erik Hulzebosch vertelde over zijn leven. Op school was hij niet de beste, zijn vader zei ooit eens "ie kunt ook niks". Totdat Erik zijn talent in de schaatssport ontdekte en hij daarin de nodige successen behaalde. Tegenwoordig runt hij een bedrijf met 60 man personeel, iets waarvan hij vroeger alleen maar kon dromen. "Het is toch nog goed èkomm met mie", aldus Erik Hulzebosch.

→ Het ontstaan

In de zomer van 1938 maakten een paar vrouwen uit Diepenveen een fietstochtje door de prachtige omgeving. In Olst werd even gepauzeerd en kwamen ze vrouwen tegen van de plaatselijke afdeling van de

Boerinnenbond die vertelden over het nut en de gezelligheid die deze bond met zich meebrengt. Enthousiast geworden van deze ontmoeting bezocht mevrouw Roetert Steenbruggen - Rigter in de weken daarna een aantal vrouwen in Diepenveen om te inventariseren of er voldoende belangstelling was om ook in Diepenveen een afdeling op te richten. Op 19 september 1938 kwamen een aantal dames bijeen in café Bloemendaal om te luisteren naar een lid van het provinciaal bestuur van de Boerinnenbond en andere Plattelandsvrouwen die het doel en streven van de Bond uiteenzette. Na dit betoog gaven 30 vrouwen uit Diepenveen zich op als lid van de afdeling Diepenveen van de Bond voor Boerinnen en andere vrouwen van het platteland. Voor het eerste bestuur werden de volgende dames gekozen, mevr. Roetert Steenbruggen - Rigter, voorzitter mevr. Nieuwenhuis - Lueks, secretaris mevr. Leeffers - Keurhorst, penningmeester en de dames Roetert - Roetert Steenbruggen en Nieuwenhuis (van "De Noord") Tijdens de eerste jaarvergadering bedankte mevrouw Nieuwenhuis als bestuurslid en in haar plaats werd toen mevrouw Hemeltjen - van Bremen gekozen.

→ Oorlogstijd

Toen het mobilisatie besluit werd afgekondigd en vele mannen en jongens onder de wapenen werden geroepen verzorgde de Boerinnenbond surprises met Sinterklaas en Kerstmis. Vergaderingen, waarvoor nog wel een vergunning werd verleend werden 's middags gehouden in verband met de verduistering. Lezingen gingen in die tijd onder andere over luchtbescherming

en de huishouding in distributie tijd.

Drie jaar na de oprichting op 17 september 1941 is onder het zingen van het Wilhelmus de afdeling ontbonden daar men zich niet wilde aansluiten bij het Agrarisch Front. De boete van f 100,- die men daarvoor kreeg is later bij de heroprichting van de Bond door alle leden van de landelijke Bond middels een bijdrage terugbetaald aan de afdelingen die waren ontbonden. Tijdens de oorlog werden er nog wel contacten onderhouden maar er was geen sprake van een organisatie. Het gevolg van het ontbinden was dat het bestuur de kas en het archief moest 'opzenden' waardoor ze zonder geld en boeken kwamen te zitten. Gelukkig had mevrouw Steunenberg nog het één en ander overgenomen uit de notulen zodat er nog enige gegevens bewaard zijn gebleven.

Na de bevrijding "doken de diverse besturen weer op" en in oktober 1945 kwam men weer bijeen in café Bloemendaal voor een vergadering die om meerdere redenen niet zo goed verliep daarom werd op 29 november 1945 onder leiding van een consulente van de Bond een vergadering belegd. Zij legde de laatste 'stand van zaken' uit en er volgde een bestuursverkiezing. Het eerste bestuur na de oorlog bestond uit de dames Nieuwenhuis - Lueks, Haarman - Dolman, Leeffers - Keurhorst, Roetert - Roetert Steenbruggen en Hemeltjen - van Bremen. Tijdens de vergadering van 14 december 1945 werd besloten om een huishoudelijk reglement op te stellen. Wie te laat op een vergadering kwam betaalde een dubbeltje boete, mits er een geldige reden was. Er werd gewacht totdat het reglement van het provinciaal bestuur uit Zwolle zou zijn gestuurd om dan het één en ander over te kunnen nemen. In de eerste tien jaar groeide het aantal leden naar 87 vrouwen. De maandelijks bijeenkomsten vonden plaats in café Bloemendaal en café Paalman.

In de jaren zestig was het ledenaantal dusdanig gegroeid waardoor men op zoek moest naar een andere ruimte, café Bloemendaal was te klein en café Paalman was gestopt. De maandelijkse bijeenkomsten werden vanaf die tijd gehouden in het inmiddels gebouwde Dorpshuis op de plaats waar eerder de dorpschool stond.

In het verleden waren de meeste leden boerin maar er waren ook vrouwen die wel op het platteland woonden maar geen boerin waren en zich wilden aansluiten bij de Boerinnenbond. Daardoor besloot men op een gegeven moment de naam te veranderen

Tijdens het 50-jarige jubileum in 1988 werden vier dames in het zonnetje gezet vanwege hun jubileum, vlnr: Mina Jansen - Nieuwenhuis, Stien Veldink - Harmelink, Dina Roetert - Daggert en Tine Roetert - Roetert Steenbruggen.

in Nederlandse Bond voor Plattelandsvrouwen. Uiteraard zijn vrouwen die niet op het platteland wonen ook van harte welkom en is de huidige naam algemener en meer eigentijds. Tegenwoordig noemt men zich Vrouwen van Nu, nog wel onder de paraplu van de Bond voor Plattelandsvrouwen.

→ In de notulen

Zoals het een goede organisatie betaamd werden en worden van alle vergaderingen en bijeenkomsten notulen gemaakt. Alle notulen, aanvankelijk handgeschreven zijn in al die jaren goed bewaard gebleven. Hieronder een paar voorbeelden.

→ Maart 1946:

Getrakteerd door de heer Bloemendaal op een kopje chocolade met een koekje van zijn verloofde.

→ Juni 1946:

Vergadering werd gehouden in het café van weduwe Kleinbussink vanwege timmerwerkzaamheden in café Bloemendaal. Besloten werd om de jongens die in het Militair Hospital in Utrecht liggen om aan te sterken eierenbonnen te sturen. Een voorstel van meester De Graaf voor een streekschool werd afgewezen vanwege Rollecate in Deventer. Zuster de Vries gaf lezing over haar wijkverpleging, de TBC-ziekte en de zuigelingen-verzorging.

→ November 1946:

de 1e prijs Groentetuinkeuring werd uitgereikt aan mevrouw Lunenberg - Bolink. Er was geen belangstelling voor een cursus 'tasschenknopen'.

→ Februari 1947:

Verzoek van de Oranjevereniging of de Plattelandsvrouwen voor de blijde gebeurtenis (geboorte prinses Marijke) kan zorgen voor het smeren van beschuiten voor de kinderen om die te trakteren. Bijna alle leden hebben een stukje boter toegezegd en 11 leden hebben zich bereid verklaard voor het smeren der beschuiten.

Al direct na de oprichting tijdens de eerste bestuursvergadering werd besloten om het Kerstfeest te vieren, later is het Paasfeest daar bijgekomen. Op het eerste Kerstfeest werden een paar Kerstliederen gezongen door mevrouw Nieuwenhuis-Lueks en mevrouw Tieltjes-Schepenboer. Naar aanleiding daarvan is toen gevraagd of meer leden er voor voelden om te zingen tijdens het Kerstfeest en toen werd het een los-vast-koortje.

Zo'n zes weken voor de Kerst werd begonnen met het repeteren waarvoor zich 14 dames hadden opgegeven. Dat is zo gebleven tot 1948 toen het een vast koortje werd. Wij repeteerden eerst in de school onder leiding van de heer Pleiter, hoofd van de school. Dat ging heel goed maar er waren geen stoelen om eventjes te kunnen zitten en de schoolbanken waren we wel uitgegroeid. Later repeteerden we in de Huishoudschool of Naai- en Breischool en nog een poosje bij Kleinbussink, ook in de Notenhof hebben we nog gezongen. Maar nu hebben we een vaste stek, namelijk het Dorpshuis.

Op 3 november 1969 was er een bijeenkomst belegd in Deventer door het provinciaal bestuur om tot oprichting te komen van een afdeling Deventer van onze bond. Met 4 bestuursleden was de afdeling Diepenveen hier vertegenwoordigd. De belangstelling hiervoor was zo minimaal dat deze oprichting niet doorging.

Donderdag 16 maart 1978:

Op deze Paasbijeenkomst kon de presidente een groot aantal leden verwelkomen. Aanwezig waren 144 leden, een bijzondere woord van welkom aan onze gast pater Desiderius Geijzen van klooster Sion die de tweede helft van de avond voor ons zal verzorgen. De presidente stelt voor deze avond het lief-en-leed-potje rond te laten gaan voor pater Desiderius die hiervoor een speciale bestemming had. Allen hebben hier spontaan mee ingestemd. De feestcommissie heeft voor een gezellige en volle tafel gezorgd, waarvan wij allen heerlijk hebben gegeten. *Een kleine verassing was het dat een paar eieren toch wel iets te zacht waren.* Na de gezamenlijke maaltijd en een kopje kof-

fie kreeg pater Desiderius de gelegenheid om ons wat te vertellen over het kloosterleven. Hij hield een korte inleiding over de roeping van een kloosterling. Aan de hand van dia's heeft de pater ons het leven in en om het klooster laten zien. Bijna alle beroepen worden door de eigenbroeders en paters verzorgd. Het aantal broeders liep helaas wel terug. Met een bijzonder woord van dank aan pater Desiderius en aan allen die aan het welslagen van deze avond hebben meegewerkt, wenst de presidente ons een prettig Pasen en sluit deze avond.

1990. Na zes jaren als bestuurslid werd Alie Flierman uitgeluid

Alie Flierman werd uitgeluid door mede-bestuurslid mevrouw Ineke Leeftink. Zij vergeleek de secretaresse met een 'duizendpoot', bij wie iedereen voor alle informatie terecht kon. "Ik denk niet dat je rustig thuis gaat zitten, je zult je vast wel weer laten strikken voor het één of ander. Ervan bewust dat ze haar zes bestuurlijke jaren niet zonder fouten is doorgelopen bewaart Alie Flierman toch de mooiste herinneringen aan de keren dat iets bijna mis ging. Zo stapte ze een keer 's avonds laat uit bed om, gestoken in een nachthemd nog net op tijd een vergeten verjaardagskaart van de NBvP te posten die de volgende dag bij een 80-jarige in de bus hoorde te liggen. "Ik verstopte me achter een den omdat er een paar auto's voorbij kwamen", geniet ze nog na. De scheidende secretaresse kreeg een borduurschilderijtje, gemaakt door Riek Visser van de handwerkgroep.

→ Anekdoten

Drie dames die vóór 1960 al lid waren weten nog wel het één en ander te vertellen: Riek Roetert - in 't Hof en Betje Harmelink - Kerkmeijer (beiden lid vanaf 1951) en Alie Flierman - Rechterschot (lid vanaf 1958)

Betje Harmelink weet nog wel hoe ze lid is geworden: "Het was op een feestavond van de Bond voor oud-leerlingen van Overijssel (BOO) van de landbouwschool. Mijn man (Hendrik Harmelink, HM) zat toen in het bestuur van die Bond waardoor ik er ook was. Andere besturen waren ook uitgenodigd, zo ook het bestuur van de Plattelandsvrouwen waarvan onder andere Dina Haarman - Dolman lid was. Zij heeft toen aan mij gevraagd om ook lid te worden", zegt Betje. Riek Roetert is destijds door haar schoonmoeder, Dina Roetert - Daggert lid geworden. "Ik ben geboren en opgegroeid in Wesepe en was vanaf mijn 18e lid van de Plattelandsmeisjes, opgericht door de Plat-

telandsvrouwen in Wesepe die vrouwen op jonge leeftijd al wilden betrekken bij de Bond. Later zijn de meisjes samen met de jongens opgegaan in de Plattelandse Jongeren Gemeenschap Overijssel (PJGO) Na mijn huwelijk ben ik een Diepenveense geworden en vond mijn schoonmoeder die natuurlijk al lid was van de Diepenveense Plattelandsvrouwen dat ik er ook maar bij moest komen. Dan leer ie de mensn bête kenn, zei ze".

Alie Flierman is destijds door mevrouw Leefters - Keurhorst (van De Plecht aan de Sallandsweg, HM) gevraagd om lid te worden. "Ik zie haar nog zo staan in de deuropening van onze bloemenwinkel aan de Oranjelaan. Ze had net een bloemetje gekocht voor een jubilaris van de Plattelandsvrouwen en vroeg of ik ook lid wilde worden", zegt Alie.

→ Activiteiten

Voor de avonden van de Plattelandsvrouwen worden vaak mensen uitgenodigd die dan over een bepaald onderwerp vertellen. Gasten kunnen uit deze regio komen maar soms komt men van ver en komt men met het openbaar vervoer, ook bekende Nederlanders. Riek kan zich nog herinneren dat zij naar het station moest om majoor Bosschart van het Leger des Heil op te halen. "Als ik iemand op moest halen van het station dan belde ik eerst om af te spreken hoe we elkaar konden herkennen, op een station immers is het altijd een gaan en komen van mensen. Het was niet moeilijk om haar te vinden aangezien ze altijd haar uniform aanhad", zegt ze lachend.

Ook een ander bekende Nederlandse is weleens te gast geweest tijdens een avond van de Plattelandsvrouwen. In oktober 1984 kwam meervoudig schaatskampioene Atje Keulen - Deelstra naar Diepenveen om over haar leven en sportieve carrière te vertellen. Thea Kroeze, bekend van TV Oost met een kookprogramma en oud-politicus en schrijver Jan Terlouw zijn ook al eens te gast geweest. Onlangs nog is Metje Blaak aanwezig geweest tijdens een Ledenavond om te vertellen over de prostitutie waarin ze gewerkt heeft en haar huidige leven als schrijfster van inmiddels al meer dan tien boeken.

Het is weleens gebeurt dat een gast Diepenveen niet wist te vinden. "Er zou een spreekster komen maar die kwam niet. Wat bleek achteraf, zij was naar Diepenheim gereden. Gelukkig is zij later wel gekomen", lacht Alie. De Provinciale Bond van Plattelandsvrouwen heeft in 1996, toen zij 65 jaar bestond bomen aangeboden aan verschillende afdelingen in Overijssel. De financiën hiervoor kwamen uit het legaat van mevrouw Nagel-

hout - Klijzing die bestuurslid was van de jubilerende Bond. In Diepenveen is deze boom op 18 maart 1996 door burgemeester van den Bergh samen met enkele leden geplant aan de Molenkolk.

Alie zegt: "Stroom om koffie te zetten kregen we van Mientje Jeurlink die toen aan de Molenweg woonde. Een stroomkabel dwars door de tuin naar de Molenkolk". Onder voorzitterschap van Jannie Busser hebben we later nog een fietstocht gemaakt langs de geschonken bomen in deze regio.

Alie vervolgt: "Wat ik me ook kan herinneren is het bakken van kniepertjes voor Koninginnedag, dit deden we bij Gerrie Roetert aan de Sallandsweg. En voor de Nieuwjaarsreceptie bakten we oliebollen en sneeuwballen, thuis bij Els Wiggers aan de Boxbergerweg". Alie Flierman die van 1984 tot 1990 in het bestuur zat en het secretariaat onder haar hoede had (Nel van Duffelen was toen de voorzitter) weet nog dat het vroeger de gewoonte was dat wanneer een lid bevallen was zij kraambezoek kreeg van de Plattelandsvrouwen (de gemiddelde leeftijd van de leden lag vroeger dan ook een stuk lager, HM) "Toen mijn kinderen werden geboren, in 1960 en 1962 kwamen ze met een mand vol kleertjes. Deze waren gemaakt door de handwerkgroep van de Plattelandsvrouwen en mocht ik daarvan wat uitzoeken".

Riek Roetert, bestuurslid van 1972 tot 1978 zit al ongeveer 30 jaar in de Volksdansgroep van de Plattelandsvrouwen. Deze groep heeft onder andere opgetreden tijdens het 10-jarige jubileum van de Historische Vereniging en doet jaarlijks mee aan de Provinciale Volksdansdag: "Eerder gingen we naar Ommen en Dalfsen maar tegenwoordig wordt deze dag georganiseerd in Dijkerhoek", zegt Riek. Er is altijd een diversiteit aan cursussen aangeboden waar dankbaar gebruik van is en wordt gemaakt. "Ik heb toen onder andere meegedaan aan de cursus stoelbekleding, dat was een éénmalige cursus", vervolgt Riek. "Ik moest toen zo lachen om mevrouw Arriëns, zij had zich ook aangemeld voor deze cursus en kwam vanaf de Kerkstraat, waar zij woonde met een oude stoel die ze in een kruiwagen vervoerde langs de Dorpsstraat aanlopen naar het Dorpshuis. Zo'n dame met een kruiwagen was wel bijzonder". Een bezoek aan een wormenkwekerij in Twente kan Riek zich ook nog wel heugen. "Het was één en al pier in de schuur". In die tijd werd het eten van insecten geïntroduceerd. Na afloop van de excursie kregen alle dames een toastje aangeboden met iets erop. "Je begrijpt dat de meesten er een bepaalde gedachte bij had".

Drie dames die al vóór 1960 lid waren, vlnr: Riek Roetert, Alie Flierman en Betje Harmelink.

Ieder jaar wordt in Overijssel de "Agrarische dagen" voor de Vrouwen van Nu georganiseerd, ieder jaar in een andere plaats. Voor 2015 ligt de organisatie in handen van de afdelingen Diepenveen, Wesepe/Averlo en Olst die gezamenlijk zullen zorgen voor een gevarieerd programma. Wesepe zal de locatie zijn vanwaar gedurende drie dagen in april verschillende excursies wordt aangeboden.

"Doel van deze dagen, waaraan zo'n 300 à 400 dames meedoen is van elkaar leren, hoe je perikelen kunt aanpakken, elkaar advies geven. Soms komen er goede suggesties naar boven die natuurlijk wel inpasbaar moeten zijn. En we laten natuurlijk de andere afdelingen kennismaken met wat wij hier in Zuidwest Overijssel te bieden hebben op Agrarisch gebied", zegt de voorzitter.

De huidige voorzitter is Annette Velders, zij kwam eind 2008 vanuit Houten (Utrecht) in Diepenveen te wonen. Ze werd lid en korte tijd later al werd haar gevraagd om in het bestuur te komen zitten. Drie jaar later had Titia Venema, de vorige voorzitter haar periode erop zitten en zocht men naar opvolging. "Inmiddels had ik al 13 jaar ervaring als bestuurslid en besloot toen in 2013 om de functie van voorzitter op me te nemen".

– Onzekere toekomst

De gangbare procedure voor een bestuurswisseling is normaal dat 2 mensen eruit gaan en 2 nieuwe bestuursleden worden toegevoegd. Annette Velders benadrukt dat het in de afgelopen jaren niet is gelukt om nieuwe bestuurleden te vinden.

"Het gevolg daarvan is dat de huidige bestuursleden aan het einde van dit jaar hun periode van zes jaar (dat is het maximum) volbracht hebben en het wel genoeg vinden. Als er dan geen belangstellenden zijn voor een bestuursfunctie moeten we ons toch gaan afvragen of Vrouwen van Nu, afdeling Diepenveen nog kan bestaan", zegt ze toch enigszins ongerust. "Dat zou heel jammer zijn, vernieuwingen in het programma hebben de laatste jaren er voor gezorgd dat we altijd een grote opkomst hebben. Toen ik aantrad als bestuurslid hadden we 150 leden, door de vergrijzing is het aantal wel gedaald maar we tellen nog altijd 131 dames die lid zijn. Dus zeker de moeite waard om in de komende tijd gezamenlijk een constructie te vormen om het voortbestaan te kunnen waarborgen".

Over Diepenveen en het Diepenveens

Lamberthe de Jong

Op de website www.detaalvanoverijssel.nl is uiteraard ook het Diepenveens vertegenwoordigd. Op de site wordt verteld over het dialect van ons dorp en er staat een mooi gedicht op van plaatsgenoot Ab Smeenk, Diepenveen. In het dorp wordt door veel oorspronkelijke bewoners nog wel dialect gesproken. Voor kenners en geïnteresseerden is er zelfs een 'Strèktaalgroep Dèventer en Umstrèken' die regelmatig bijeenkomt. Hieronder een samenvatting over het Diepenveens. Op de website staan diverse boeken en een taalatlas met meer informatie

– Onderdeel van het Sallands

De taal van Diepenveen is onderdeel van het Sallands, een variant van het Nedersaksisch. Het Sallands wordt ook wel Gelders-Overijssels genoemd. Verder naar het oosten, in Rijssen en Markelo bijvoorbeeld, wordt Twents-Graafschaps gesproken.

Diepenveen ligt niet ver van Deventer, maar de taal is anders. In het Deventers zijn veel lange klinkers, bijvoorbeeld in èten, göte, kaaken. Diepenveen sluit zich wat betreft de lange klinkers vaak aan bij Deventer, maar heeft wel zönne 'zoon', prötjes 'praatjes', stek 'steek', terwijl Deventer in deze woorden een lange klinker heeft: zöne, pröötjes, stèèk.

Een ander verschil is de uitspraak van de 'r'. Net als Zwolle en Kampen heeft Deventer een 'r', die als een keelklank klinkt, een zgn. brouw-r. Daarmee hangt samen dat de ao voor de r wat meer voor in de mond wordt gearticuleerd en klinkt als öö. In Deventer wordt voor 'jaar', 'waar' gehoord: jöör, wöör. In Diepenveen wordt hier, net als in Wijhe, joor en woor gehoord. Deventer heeft een "oostelijke" klinker in de woorden breek, greun en boek ('breek', 'groen', 'boek'). In de rest van West-Overijssel wordt vrijwel altijd brief, gruun en boek gehoord. Diepenveen sluit zich hierin bij Deventer aan, maar niet helemaal. Men zegt hier wel breek 'breek', beden 'bieden', greun 'groen', meu 'moe', bloemen 'bloemen', doon 'doen', maar ook 'gieten' (Deventer: geten), 'die' (Dev. dee), 'niet' (Dev. neet). De ee is dus in Diepenveen soms een ie geworden.

– Typische verkleinwoorden

De taal van Diepenveen onderscheidt zich van het noordelijker gesproken Sallands onder andere in de wijze waarop de verkleinwoorden worden gevormd op -jen of -ken. Het Nederlandse woord

Ab Smeenk dicht in het Diepenveens
Ab Smeenk woont sinds 1965 in Diepenveen. Hij werd in januari 1940 geboren op een boerderij in Wesepe en heeft na zijn huwelijk de boerderij van zijn schoonouders aan de IJsseldijk in Diepenveen voortgezet. In 2000 verhuisde hij met zijn vrouw naar de Dorpsstraat. Ab schrijft gedichten en verhalen in het Diepenveens. Hij zingt ook in een koor en heeft op een bijeenkomst voordrachten gehouden. Sindsdien treedt hij met twee accordeonisten af en toe op.

'liedje' wordt leedjen, 'kindje' wordt kindjen, 'trommeltje' trummeltjen en 'boompje' beunken.

Zinnetjes in het Diepenveens

1. Hee zet 'n kèèl op.
2. Dät beumken zal door muuiliik kunnen greuien.
3. Hee hef völle prötjes.
4. Hee is de blomen gaon geten.
5. Dee weg löp krom.

vertaling:

1. Hij zet een keel op
2. Dat boompje zal daar moeilijk kunnen groeien.
3. Hij heeft veel praatjes.
4. Hij is de bloemen gaan gieten.
5. Die weg loopt krom.

"Strèktaalgroep Dèventer en Umstrèken".
De 'Strèktaalgroep Dèventer en Umstrèken' höldt zich bezig met Taal, èvenwels met een stukken dervan, möör toch. Zon dertig jöör buugt de leden huneigen oaver hun eigen 'sproake' zooas bepoalde Nedersaksische sprèkers dat uitdrukt.
Coördinator: Gerrit Kuijk, Draaiomsweg 16, die op zijn website www.gwkuijk.nl zelfs een Deventer grammatica heeft gezet.

Va

De hand'n van Va, groot en stark,
Knoestig, verweert deur 't Zware wark
De hand'n van Va door beurn 'de oe mee op
Die hand'n door streke oe zachies mee oaver de kop.

Die hand'n hebt oe fiets 'n e 'leert
Die hand'n ston 'n nooit verkeerd
Die hand'n hebt oe begeleid
Die hand'n heb vólle dingen veurbereid.

Zie hebt veur oe e 'warkt
Deur die hand'n, veul 'n ie oe gestarkt
As 't neudig was, ie maak 'n probleem 'm
Hef 'e oe d'r wel is veurzichtig,
Een dreij mee òm de oor 'n e 'geem 'm.

Va kon alles, Va was oe ideaal
Je probeer 'n te praat 'n in de zelfde taal
Saam 'm met Va was ie vol goeie moed
Want Va det was oe Va,
Die dee alles goed.

Töt de leeftied kwam det ie dacht 'n,
De 'j alles beter wiss 'n
In oe oog 'n had ie 't goed,
Want ie kon 'n oe niet vergis 'n
Wat Va zèè was olderwets
Va zien ideën von ie mar dom en flets.

Tot 't moment d'r was,
Det ie op eig 'n been 'n mos 'n stoan
Kwam d'r vanzelf achter,
d'j een hoop verkeerd had'n e 'doan
Va zei dan niks, hè dach,
Och 't kömp vanzelf wel goed
Maar òm det veur oe zelf te beken 'n,
Kost 'n wel een bettie moed.

Met de joar 'n ging ie oe Va steeds meer waardeer 'n
En noe ie zelf zo old bint, kom ie d'r achter,
Ie bint nooit te old òm te leer 'n.
En zo leeft ieder in zien eig 'n tied
Belangrijk is as ie van de ding 'n geniet.

As ie dan Opa word, de kleinkinder deent zich an
Begint alles weer van veur of an
Oe zönne, is dan de va die alles kan
En Opa, is dan meer veur 't verwen 'n en de gezelligheid
Die olde grieze man.

'AB SMEENK'

Diepenvenne

Diepenvenne dörp met 't greun verwéév 'n
Een oase van rust in Sallands dréév'n
Omgéév 'n deur bos 'n met prachtige boom 'm
Ten west 'n de lessel met heur brede stroom 'm.

De uiterweerd'n in 't mooie lessel land
De grens tuss 'n Oaveriessel en 't Gelders land
Op de diek woar 'k de verre horizon zee
Met de zacht ruis'nde rivier, as in een melodie vaar ie mee

Woar koei 'n nog graast in 't greune land
Een ooievaar statig, an de waterkant
Een wandelaar intens geniet
Van wat de natuur in oavervloed biedt.

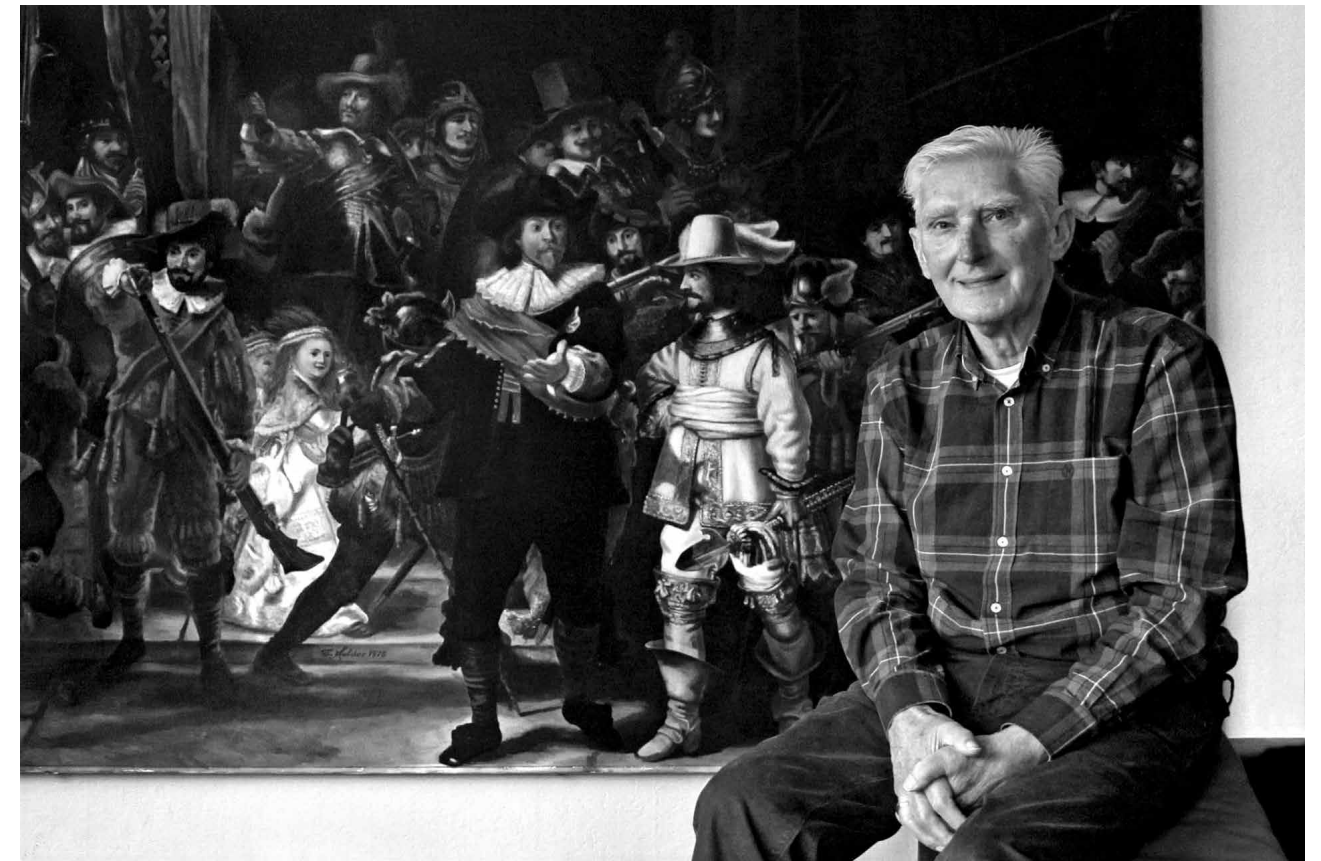
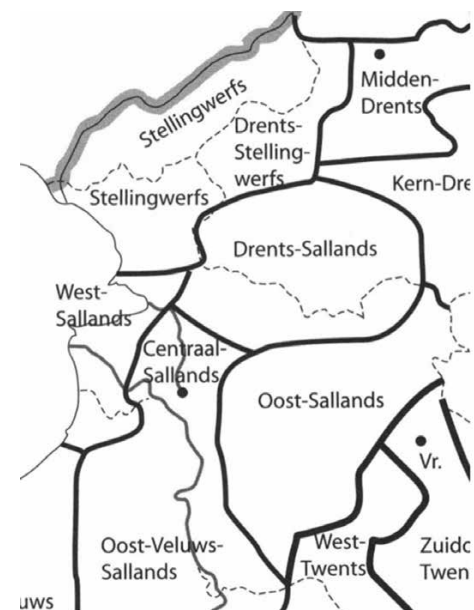
Vogels fluit hun hoogste lied
Een ree van 't malse grös geniet
Goat rusitg deur met graaz'n
Terwijl een fietser èèm 'm rust òm uut te bloaz 'n.

Woard de zandwéét 'ring kabbelt deur Sallandse landerie 'n
Sling 'rend stroomt deur dörp'n, deur schöne lesselvalie 'n
Zandweet 'ring. o, schone stroom glid tiedloos ongestoord
Ontwaak 'nd as uut een dreum. spreek 'nd zonder woord.

Een waterhoen een ganze een zwane zie 'j oaver 't water gaan
Een reiger kan d'r uur 'n stoan
Vis 'n een ente een kikker kwaak 'nd
Zandweet 'ring sfeervol moak 'nd.

De eeuw 'n olde kloosterkarke steed trots en fier
Nostalgie is d'r nog dat beleaf ie hier
Monumentale gevels rondöm de karke an 't olde plein
Heel in de verte 't geluud van een trein

Diepenvenne, dörp an de rivier in 't Sallands land
Dörp met eur olde kern, sfeervol markant
Diepenvenne, woar te de rust kunt belèav'n
Geniet 'nd van dit alles det bint de mooie dinge in 't lèav 'n.

Nieuwe maquette havezate Rande

Tonny Mulder

In de Nieuwsbrief nr. 31 van oktober 2014 werd aandacht besteed aan een maquette van havezate Rande die aan het begin van de 19e eeuw is gemaakt, waarschijnlijk door Aleida Budde. De maquette heeft tot 1 juli 2014 in museum De Waag in Deventer gestaan, maar is daarna naar Zwolle ter depot gegaan.

Ik vind het jammer dat de maquette niet meer aan het publiek kan worden getoond. Daarom kwam bij mij het idee een nieuwe maquette te bouwen die de authenticiteit en de uitstraling van oude havezate Rande het meest benadert. De afmetingen van havezate zijn ongeveer 45 x 35 cm en 25 cm hoog. Daaromheen komt de gracht met het talud en een brug. Om de havezate zo nauwkeurig mogelijk na te bouwen, heb ik eerst een plattegrond getekend, met als leidraad de kadastrale kaart uit 1832 en de afmetingen van de nog bestaande toren. Daarna heb ik van alle gevels een bouwtekening op schaal gemaakt. De twee potloodtekeningen die Aleida Budde omstreeks 1817 maakte van havezate Rande, de foto's van de oude maquette en de gewassen pentekening van Cornelis Pronk, die de situatie in 1727 weergeeft, kwamen hierbij goed

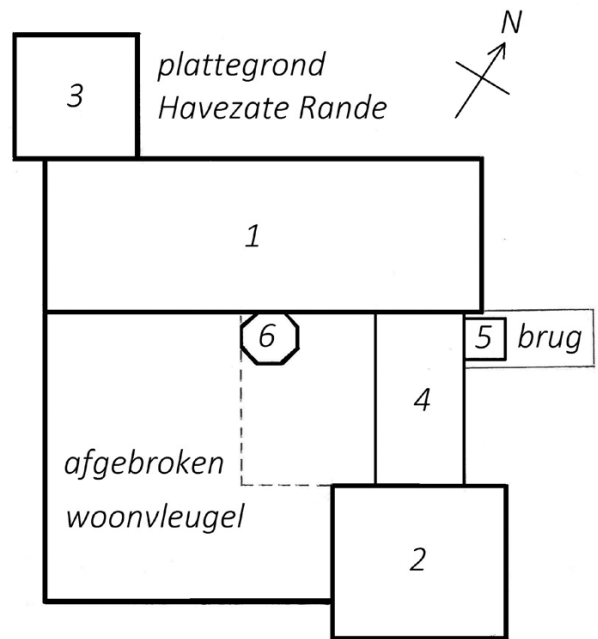
van pas. Uit deze tekeningen kan worden opgemaakt dat er tussen 1727 en 1817 het nodige aan de havezate is veranderd. Ramen zijn verplaatst en dicht-gemetseld, het toegangsgebouw werd gedeeltelijk gesloopt en de woonvleugel tussen de twee hoofdgebouwen werd waarschijnlijk al veel eerder volledig gesloopt. Omdat ik niet weet hoe de woonvleugel er uitzag, heb ik deze weggelaten. Wel is op de zuidgevel de aansluiting van de vleugel aangegeven. Het oorspronkelijk toegangsgebouw met wachthuisje heb ik wel gebouwd zoals de tekening van Pronk aangeeft. De maquette, waarmee ik nog bezig ben, wijkt dus af van de oude maquette.

→ Cornelis Pronk

Cornelis Pronk is vooral bekend geworden door opmerkelijk nauwkeurige topografische tekeningen uit de eerste helft van de 18e eeuw, die de groeiende behoefte aan een exacte weergave van de architectuur weerspiegelden. Rond 1727-1729 begon zijn tekenstijl definitief de vorm aan te nemen van een transparante en trouwe weergave van de getekende gebouwen. Hiervoor reisde hij het land door, al dan niet in gezelschap van anderen, maakte schetsen ter plaatse (enkele schetsboekjes zijn nog bewaard gebleven, anderen uit elkaar gehaald en verspreid over collecties) en werkte ze later met een bijna fotografische

Gewassen pentekening Cornelis Pronk 1727

- Plattegrond havezate Rande:
- 1 en 2 hoofdgebouwen met in- en uitgezwenkte topgevels
 - 3 bestaande toren
 - 4 toegangsgebouw
 - 5 wachthuisje
 - 6 achtkantig trappenhuis

nauwkeurigheid uit. Aan de hand van schetsen en uitgewerkte tekeningen, die hij gewoonlijk dateerde, kunnen sommige reizen nog worden gereconstrueerd.

→ Beknopte geschiedenis van havezate Rande

Deze oude havezate op het buitengoed Rande werd omstreeks 1570 door Willem van Doetinchem gebouwd. Hij was een afstammeling uit een Deventer magistratenfamilie en was lid van de Ridderschap in Overijssel. Hij erfde het goed te Rande in 1558 van zijn vader, Willem van Doetinchem, die het in 1496 had verkregen uit de erfenis van diens vader, Engelbert van Doetinchem. Die hadden er een erf met daarop eene wooninghe, een soort zomerhuis. Gegoede Deventer burgers ontvluchtten ook toen al de stad om gedurende de zomermaanden van het landleven te genieten. De nieuwe havezate van 1570 moet groot geweest zijn, want het werd in de belasting aangeslagen voor 10 haardplaatsen, waarvan de eigenaar

zegde er maar 8 daadwerkelijk te kunnen gebruiken. Vóór 1570 stond er dus al een heerschapswoning (stenen kamer aan een boerderij), die werd bewoond door zijn ouders, Willem van Doetinchem en Catharina Ulger. De havezate Rande bleef enkele generaties in de familie Van Doetinchem. In 1675 verkocht de laatste telg uit deze familie de havezate aan majoor Johan Doys, die in 1679 overleed. De havezate raakte in verval en werd gedeeltelijk afgebroken. Weduwe Doys verkocht in 1692 de havezate aan Arend Christoffel van Coeverden. In die tijd werd de havezate ook wel Koevers Rande genoemd, afgeleid van de familienaam Van Coeverden. Op de kadastrale kaart van 1832 wordt de havezate ook zo genoemd. Na drie generaties Van Coeverden ging de havezate in 1803 over aan Willem Herman Cost. Tevens zijn op de zuidmuur bouwsporen zichtbaar van de aansluiting met de afgebroken woonvleugel. Na steeds verder verval werd de oude havezate in 1838 afgebroken.